

BRASSÓI LAPOK

Főszerkesztő: SZELE BÉLA dr.

POLITIKAI NAPILAP

Felelősszerkesztő: KOCSIS BÉLA

ÁRA:	Az előfizetés ára helyben:	Az előfizetés ára vidékre:	Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:	Előfizetési árak külföldre:	HIRDETÉSEK	BUKARESTEN:
2 LEI	Évente 480 lei Félévre 240 Negyedévre 120 Havonta 42 Kézbesítési díj havonta 10	Évente 500 lei Félévre 260 Negyedévre 140 Havonta 50 Bérmintve postán küldve	BRAȘOV-BRASSÓ, Kapu-uca 64-66. szám. Telefonszámok Szerkesztőség 177. Kiadóhivatal és nyomda 82. sz.	Negyedévre 250 lei Félévre 500 A portódíjak emelése esetére az előfizetési díj emelésének jogát fenntartjuk magunknak.	Brassó kivételével kiadóhivatal a PUBLICITÉ RADOR, BUCAREST, Strada Berthelot No. 1 vagy annak fiókjaiban vesznek fel. APRÓHIRDETÉSEK Küldendők a kiadóhivatalhoz küldendők vagy bármelyik hírművésztől utján is feladhatók.	2.50 LEI Vasárnap 5 LEI

XXX. ÉVFOLYAM.

BRAȘOV-BRASSÓ, 1924. január 27. (Vasárnap)

22. SZÁM.

Jobban mint valaha

foglalkoztatja és izgatja a világot a tiokza. os orosz probléma. Még ha az új Oroszország, a forradalmi és kommunista szovjetkormány megalapításának és vezetésének halála be sem következik, akkor is az európai közérdeklődés emez óriási Leviathan-állam felé koncentráldik, melynek magatartásától jóformán az egész világ sorsa függ. De Lenin halála nemcsak az orosz birodalom saját szenzációja, hanem az egész Európáé, melynek gyöngye és támogatódó kapcsolata a tanácsköztársasággal jóformán Lenin személyes akaratából és hajlandóságából történt.

A legizgatóbb kérdés ebben a pillanatban éppen az, vajjon azok, akikre ez a súlyos történelmi örökség vár, akiknek kezébe van most lépve az orosz birodalom belső életének és külső politikájának irányítása, tovább mennek-e a Lenin által megjelölt kompromisszumos uton, vagy visszatérnek az eredeti forradalmi szélsőségre, mely az egész világot a kommunizmus romboló árával akarja elárasztani?

Az az egy bizonyos, hogy a két szembenálló irány küzdelmének kimenetele sok tekintetben attól a magatartástól is függ, melyet az európai hatalmak, tanúsítanak Oroszország és a szovjetek iránt. Számos eddigi jelenségből, sőt eseményből meg lehetett állapítani, hogy a tanácsköztársasággal való békés összeköttetés lefegyverzi a szélső indulatokat és a forradalmi eszmét háttérbe szorítja a politikai és gazdasági érdek. Ezt a tényt a német-orosz kereskedelmi összeköttetés, a román-orosz tárgyalás, az angol-orosz gazdasági célok kicserélése, a Vatikán és a szovjet közt megindult tárgyalás eléggé bizonyítja. S azok a bolsevista szempontból elért erkölcsi sikerek, s az orosz érdek szempontjából elért politikai sikerek, melyek Lenin méltó tartó, okos és előrelátó magatartásából származtak, világosan utalnak az európai hatalmak további barátságos, lojális politikájának szükségességére. Még abban az esetben is, ha a tanácsköztársaság kormányzásában, melyet hosszú ideig nem dönthet meg sem a demokrácia, sem a monarchikus ellenhatás, a szélső irány kerekedne is fölül, Európa nyugodt, tárgyilagos és tárgyalásosra hajlandó magatartása külön eredményt ér el, mint a fegyverrel vagy gazdasági retorziókkal való fenyegetődzés. Oroszország annyira hatalmas, annyira kimeríthetetlen emberi és anyagi erőforrásokkal rendelkezik, s a pánsorosz szellem, még a bolsevista mélységében is annyira eleven, erős és erőtlen, hogy ezzel az erőszak útján fölvenni a harcot egyet jelentene a világ rendjének teljes felborításával, a véres katasztrófák egész özönének a felidézésével.

Ennek az elvnek még akkor is át kellene hatnia az egész Európára, ha valamennyi állam egyforma ellenérzésekkel és bizalmatlansággal viseltetne Oroszország mai kormányzására és szelleme iránt. Mennyivel inkább azonban ama változatlanul erős és mély rokonszenv és faji öntudat kövekeztében, melyet Európa szlávjai, még a lengyel tömegeket is hozzászámítva, Oroszország és az orosz szellem iránt éreznek, s amely teljes hatással nyilatkoznék meg, mihelyt valamely nagyhatalom, vagy akár több is, szembeszállni készülne az orosz óriással.

Az angol munkáspárti kormánya, alig, hogy hatalomra került, máris érvényesíti az orosz szovjettal való szorosabb és megértőbb kapcsolat kívánatát. Ramsay Macdonald angol nagykövetet nevezte ki Pétervárra, amivel elismeri a tanácsköztársaság államjogi formáját és Oroszországnak mai jellegében is nagyhatalmi állását. Ez a hódolat természetesen látszik a brit munkáspárt részéről, melynek idáig is programjában volt a szovjetekkel való barátságos összeköttetés, de szenzációssá és nagy jelentőségűvé válik azáltal, hogy Nagy-britannia, mint hatalom, mint az antant tagja, mint királyság és császárság, mint konzervatív kormány és parlament nélkül is a konzervatív hagyományok őrzője, egyenlő rangot és értéket ad a forradalmi orosz köztársaságnak.

Anglia nagykövetet küld Moszkvába

Macdonald dolgozik — Az angol kormány elküldte javaslatait Poincarének — Küszöbön áll a szovjetkormány elismerése

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

BRASSÓ, január 25. Macdonald kormánya megtette az első lépést a háború utáni angol kormányok dugmáinak megdöntése felé, s programjának egyik legfontosabb pontját megvalósította: az angol munkáspárti kormány megbizottal küld Moszkvába, ahol Nagyorin tanácsa ottani képviselőivel biz meg.

Londonból érkezett jelentés szerint James O'gradi munkáspárti képviselő elfogadta Macdonaldnak azt az ajánlatát, hogy vállalja el a moszkvai nagyköveti állást. Angliának ilyenformán a forradalom után O'gradit lesz Oroszországban első nagykövete.

Az angol kormány lépésének világpolitikai jelentőségét különösen az a tény adja meg, hogy Anglia most minden előzetes tanácskozás és egyezkedés nélkül küldi ki nagykövetét Oroszországba, megkezdve így diplomáciai munkásságát Európa Keletén is.

O'gradi kinevezése egyelőre körülménytől függ: attól, hogy Nagy-britannia elismeri a szovjetkormányt. Ez pedig mihamar meg fog történni.

Macdonald tegnap már kora reggel megjelent hivatalában és

első dolga volt, hogy azonnal érintkezésbe lépjen az orosz szovjetkormányval annak elismerése ügyében.

Ugyancsak már tegnap reggel tanácskozott O'gradival is, akinek kinevezése a szovjet kormánynak brit részről való elismerése után azonnal megtörténik.

Macdonald érintkezésbe lépett az orosz kereskedelem miniszter vezetőjével, Rakovszkyval is.

Elementek Párisba az angol javaslatok

LONDON, január 25. A Macdonald kormány teljes energiával megkezdte akcióváltását, ami arra mutat, hogy Macdonaldok minden irányban teljes felkészültséggel vették át a hatalmat. Ennek

Angliának ez a váratlan és feltűnő lépése, melyet bizonyára a brit birodalom messzehatósága érdekei is diktáltak, nem maradhat hatás nélkül a többi államra sem, melyek az Oroszországgal való kölcsönös diplomáciai viszony felvételétől még idegenkednek, s csak alkalmi és bizonytalan sakkhúzásokkal próbálják saját gazdasági érdekeiket a szovjetnél biztosítani. Sőt mi több, ami ránk nézve a legsürgősebb és legfontosabb, Romániának is olyan politikát kell folytatnia, mely a szovjeturalommal való békeállapotot szilárdra és tartóssá teszi. Ebben a tekintetben az lesz diplomáciánk legnagyobb sikere, ha Románia is követet küldhet Petrogradba, azaz Leningradba és felszabadul ama lidércnyomás alól, mely Besszarabia miatt még egyre rajta nehezedik.

kétségtelen jele az, hogy ma, néhány nappal a hatalomátvétele után,

Macdonald elküldte javaslatait és terveit Poincarének a német jóvátételi összeg leszállítására vonatkozólag, valamint a német kérdés teljes megoldására nézve.

Macdonald tervéről egyelőre semmi sem szivárgott ki, s diplomáciai körökben érthető kíváncsisággal várják az ügy fejleményeit. Franciaország politikusait mindenesetre új helyzet elé állítja az angol javaslat, s ha az új brit kormány az egyetértésben és karöltve akar majd dolgozni, úgy nyilvánlik kell eddigi határozataikat és álláspontjukat.

Ennek a helyzetnek most különös jelentőséget még az is ad, hogy a francia kamara választások előtt áll. A legújabb hírek szerint a kamarai választások május közepén lesznek. Hihető, hogy a választásokat nagyban befolyásolni fogja az angol kormány magatartása, s valószínű, hogy ha egyetértéssel nem, a béke és megértés nevében a francia választások új irányt fognak adni Franciaország politikájának is.

Ki lesz a berlini angol nagykövet

Londonból érkezett távirat jelenti, hogy Macdonald miniszterelnök Massingham publicistának felajánlotta a berlini nagyköveti állást. Massingham még nem nyilatkozott, hogy elfogadja-e Macdonald ajánlatát.

Nagykereskedők Snowdennél

Érdekes és az angol kereskedelmi világra, amelynek tagjai tesztül-lelkesül a konzervatívizmus hírvéjelemző, hogy a londoni nagykereskedők már a mai nap folyamán küldtetséget menneztettek Snowdenhez, az angol kormány kincstári kancellárjához, azzal a kéréssel, hogy a német jóvátétel illetékét Angliára nézve emelje fel huszonhat százaléka azoknál az árucikkeknél, amelyek Németországból importálnak Angliába. A munkáskormány politikájával ez teljesen ellenkező, s éppen ez

ért különös, hogy a nagykereskedők máris ilyen teljesíthetetlen kéréseket szegnek a munkáskormány felé. A nagykereskedők kérésére Snowden egyelőre természetesen nem válaszolt.

Visszahívják a belgrádi francia követet

Nincsics és Pasics Rómába utaztak

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

ROMA, január 25. Pasics jugoszláv miniszterelnök és Nincsics külügyminiszter ma Rómába érkeztek. Egész napot át Mussolini miniszterelnökkel tárgyaltak. Este vacsora lesz tiszteletükre a királyi udvarnál. Az olasz-jugoszláv szerződés holnap, január huszonhatodikán fogják kölcsönösen aláírni és a jegyzőkönyvet kicserélni. Vasárnap ünnepélyes fogadás lesz Mussolininál, s a két jugoszláv államférfi hétfőn, január huszonnyolcadikán térnek vissza Belgrádba.

Az olasz-jugoszláv szerződésnek első nyilvánvaló következménye lesz az a személyi változás, amely a belgrádi diplomáciai karban hamarosan végre fog menni. Diplomáciai körökben pozitív hírek terjednek el arról, hogy

Franciaország már a közeli napokban kicseréli belgrádi követét.

A visszahívás oka kétségtelenül az olasz-jugoszláv szerződés létrejöttére vezethető vissza, s most már kétségtelenné vált, hogy Franciaország beisméri diplomáciai kudarcát, amely őt ennek a szerződésnek megkövetelésével érte. A belgrádi francia követ bűnéül róják fel, hogy előzőleg mitsem tudott a készülő szervezkedésről, hogy nem informálta kormányát, s így Franciaország már csak a befejezett tényekről szerzett tudomást. A Belgrádban tartózkodó diplomaták között természetesen élénken kommentálják a francia kormánynak ezt a lépését, ami annál inkább érthető, mert egyetlen állam sem keresett bűnhakot belgrádi követében, holott mindenki megépetésképen ért az olasz-jugoszláv szerződés híre.

Vihar a görög kamarában

György királyt ellenforradalmisággal vádolják

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

ATHÉN, január 25. A görög kamara ma délelőtti ülése viharos botrányba fulladt.

Az ülés elején Pangalos és Kondurisz képviselők szólaltak fel, s súlyos szavakkal illették a kormányt azért, mert néhány ellenforradalmi tisztakat a hadbíróság fogására ítelt, még ma is szabadságon járják. Így például Vlahopoulos tábornok, a vezérkar tagja, bár mint ellenforradalmárt elítélték, még ma is hivatalos funkcióját végzi.

Majd Robopoulos képviselő harsogó beszédet mondott, amelyben György királyt ellenforradalmisággal vádolja, s azt a kijelentést tette, hogy a király teljes erejével támogatja az ellenforradalmi mozgalmakat.

Erre a kijelentésre óriási vihar tört ki a kamara minden oldalán, s Robopoulos ragaszkodott kijelentéséhez, mire teljes kavarodás tört ki, úgy, hogy az elnök kénytelen volt az ülést a legnagyobb vihar közepette bezárni.

Negyven év a temesvári kereskedelem történetéből

A Temesvári Kereskedők Egyesülete fennállása negyvenedik évét ünnepli

A Brassói Lapok tudósítójától

TEMESVÁR, január 24. A temesvári Kereskedők Egyesülete január 27-i közgyűlése jubiláris ünnepét jelenti a ma oly fejlett temesvári, illetőleg bánnáti kereskedelemnek. A negyvenedik évi közgyűlés már valóban natárkövet jelent, amelynek kegyelettel és új reményekkel meg kell állapodnunk egy kisére.

Ezen negyven esztendeje, 1884. elején, Temesvár husz ambiciózus és az összetartás szellemétől áthatott fiatal kereskedelmi alkalmazottja összegyűlt és elhatározta, hogy »Kereskedőifjak köre« néven rendszeres összejöveteleket rendez. E husz alapító közül a következők nevei ismeretesek, akik közül nem egy városunkban igen jó hangzású Kunnerth, Nedelkovits, Mayer, Titus Bertha, Jacobi, Becker, Heini, Hans Dörner, Weismayr Ferenc, Mäner, Fuhrmann, Pausz László, Karl, Bieher, Windauer, Ackermann Mátyás, Illits Gusztáv. Ebből az alakulatból indult ki az egyetel terve, mely a főnököket és alkalmazottakat egy táborba összesította és Tedeschi vezetésével megalakult. Az első tíz esztendőben az egyetel főleg segítségnyújtási tevékenységet fejtett ki, már fennállása második esztendejében pompásan felszerelt »korodája« volt, amelyet aztán fennállása tizedik évében a munkásbiztosító pénztár felállításáról szóló új törvény kötelezte a betegségsegélyező és munkásbiztosító pénztár javára sajátítottak ki. Így ennek az egyesületnek köszönheti Temesvár e miniszteri szociális intézményének alapját.

A kórház és az orvosi segély megszűnésével az alkalmazottak lassankint kimaradoztak és másutt tömörültek, 1900-tól kezdve az egyetel kizárólag a főnökök, a kereskedők egylete. Ez a második évtizedben hatékony befolyást kezdett gyakorolni a kereskedelmi problémák irányítására. Ez idő alatt tiszteletbeli tagokul választották: Babusnik Agoston lovag, akarcékpénztári igazgató nuziási Eisenstädter Ig. S. keresk. tan. iparkamarai elnök, Horváth Boldizsár volt első felelős magy. kir. igazságügyi miniszter, volt országos képviselőnk, rudnai báró Nikolics Fedor orsz. képvis., Deutsch Ármán.

Az egyetel a kiváló emlékeztető Tedeschi Jánosnak, első elnökének halála után Vest Ede lovag, majd Schwarz Fülöp vezette, szorosban karöltve a kereskedelmi és iparkamarával, amelynek Vest Ede elnöke, Schwarz Fülöp alelnöke volt.

Közvetlenül a forradalom és a monarchia összeomlása után a kereskedőszármű öntudatos talpraállását a társadalmi rétegek harcában egy tetterős férfiú sürgette ki, Kabos Ármán. Legény István és Dornhelm Jenő kereskedőtársaival nekilátott, hogy a gyűlölt kisdob táborával az egész város kereskedőit felrázza téllenségből. Mintegy háromszázan voltak: ők rakták le az egyetel életében a jelenhez és jövőhöz az alapkövet. Kabos Ármán nevéhez sok sikeres tett emléke fűződik, még a megszálló szerb csapatoknál is interveniált kereskedőtársai érdekében. 1920-ban aztán Kun Richárd lett az elnöke a temesvári kereskedőknek, aki jelenleg is az. Az ő elnöki munkásságát is nagy intézmények és alkotások hirdetik. 1921-ben megalakította az Arad-Bánáti Kereskedői Egyesületek Szövetségét, majd az Aradmegyei és Bánsági Szeszsyndikátust, melyek erejükkel fogva országos sullyal és tekintéllyel bírnak.

A temesvári egyetel összes akciói közül — melyek az árdragitási törvény megdöntését s alkalmazásának távolítását célozták — legmélyebb hatást a temesvári árumintavásár idején tartott szövetségi kongresszus kellette az Országos Közgazdasági párt eszméjével, amely Erdély-szerre nagy viszhangot keltett és amely eszmét Kun Richárd elnök a bukaresti országos kongresszuson is előterjesztette.

Nagy vonásokban ez a múltja annak a Temesvári Kereskedők Egyesületének, amely most fennállása negyvenedik évét ünnepli. Engel (Endre) Károly érdemes tükár jelentéséből vett adataink is rávilágítanak ennek az egyetelnek a jelentőségére.

A brassómegeyei tanítók és az országos bérmozgalom

Lemondással fenyegetőznek a szatmármegyei tanítók Az aranyostordamegyei tanítók tömeges lemondása

— A Brassói Lapok munkatársától. —

BRASSÓ, január 25. A tanárok és tanítók tudvalevően országos mozgalmat indítottak dotálásuk egységes megjavítása érdekében. Az akció megindító arra is el vannak szánva, hogy amennyiben a kormány megfelelően nem emeli fel az állami tanárok és tanítók fizetését, testületileg lemondanak állásukról.

A mozgalom az Országos Tanítók Egyesülete felhívásából Erdélyre is kiterjedt s legutóbb az Erdélyi Általános Tanítóegyesület az összes vármegyei testületeket felszólította a mozgalom tárgyában való állásfoglalásra. A jelekből ítélve a legtöbb erdélyi tanítóegyesület csatlakozni fog az erélyes bérmozgalomhoz, mert az erdélyi tanító helyzete még a regábelinél is silányabb. Az okiráltság területén a tanítónak örök tulajdonként 15—20 hold földje van, ami az állásukról való lemondás esetén is kellő megélhetést biztosít számukra. Erdélyben ezzel szemben a városi tanítónak 1000 lej, a falusi tanítónak 800 lej az alapfizetése, ugyancsak példán a husz évig szolgáló tanító havijövedelme az összes járulékokkal együtt nem tesz ki többet 3000 lejnél. Ilyen körülmények között bizonyosra vehető, hogy amennyiben tényleg nem koronázza siker a bérmozgalom, nagyon sok tanító ott fogja hagyni iskoláját.

A szatmármegyei tanítók egyesülete tegnap megtartott ülésén elhatározta, hogy

memorandumban adja tudtára a közoktatásügyi miniszternek, hogy amennyiben a legrövidebb időn belül nem kapnak jelentékeny fizetésemelést, március elsején mindannyian sztrájkba lépnek.

Tordán viszont az aranyostordamegyei tanítók tartottak gyűlést, amelyen a megjelent tanítók 80 percentje máris lemondott állásáról.

Ma délelőtt a Brassóvármegyei Tanítók Egyesülete is rendkívüli közgyűlést tartott Cristoloveanu Romulus rosnói tanító elnökele alatt. A gyűlésen, amelyen Dan Pompiliu brassói tanfelügyelő is megjelent, Dimitriu tükár ismerlette az Erdélyi Általános Tanítóegyesület felhívását. Hosszas vita után elhatározta a közgyűlés, hogy egyelőre nem mondják ki a sztrájkot, hanem energikus lépéseket tesznek egy nagyobb szabású és sürgős fizetésemelés érdekében.

A háromszékmegeyei tanítóegyesület holnap, szombaton tart gyűlést ebben a kérdésben.

A felsőcsernátoni rémuralom

Újól elverték egy gazdát Dónes Jenő katonai gyakorlata az őrsön

— A Brassói Lapok munkatársától. —

KEZDIVÁSÁRHELY, január 21. Az a rémuralom, melyet Hollanda Ferenc községi bíró teremtett Felsőcsernátonban, napról-napra megtermi keserű gyümölcseit. Ujabban Dónes Jenő 26 éves gazdát hurcolták a csendőrszere és ott »kezelték« el.

A szerencsétlen székely könnyes szemmel beszéli el meghurcoltatását.

A román Vizkereszt napján az apja megbízásából lement az alsőcsernátoni községházára, hogy megszerezze egy válóperhez asszonytestvére anyakönyvi kivonatát. Ünnepe lévén, a jegyző másnapra ígérte a kért okmány kiállítását. Emiatt otthon az apja kérdőre vonta és durván rátámadt a fiára. A fiu és az apa között veszekedés támadt s ennek hevében a fiu az apját kitesztotta az ajtón. A családi perpatvarra rövidesen ott termelt egy csendőr és Dónes Jenőt megragadva, lakásából kitesztigálta az uccára és ott földre nyomta. A gazda feleségének sikoltozására hagyta abba a csendőr a durva bánásmódot és Dónes Jenővel megindult az őrs felé. Alig értek az ucca kanyarodójához, mikor Dónesnek ujjabb különös meglepetésben volt része. Ezúttal nem ember, hanem egy vereb volt, melytől elkeltett szenvedni a meghurcoltatása ujjabb fázisát. A csendőrség kutyája, — mely egy látszik be van oktatva az emberek fékentangására, — Dónesre vetette magát és összeszaggatva ruháját, a földre teperte.

Az őrsön folytatódott az üllegelés. A szerencsétlen emberen a hatóság öklének kék nyoma meglátszik a szemén és testének egyéb részein. A földobhártyája szintén súlyosan érzi az őrsön való tartózkodásának nem kellemes emlékeit. Közben megérkezett az apa is aki, — ugylátszik megbánta a fiával szemben tanusított magatartását és mekeközvetítőnek akart fellépni. A csendőr azonban továbbra is folytatta a fiu megfenyítését, aki többek között a durva eljárás miatt hivalkozott a román hadseregben szolgált katona éveire. Hogy igazat mond-e a fiu,

a csendőr az apát és a fiut egymasmellé állítva, kommandírozott nekik és katonai gyakorlatokat vegeztetett velük.

Ezek után, mint aki megelégette a dolgot, bocsájtotta a fiut szabadon. Megelőzőleg még egy nyilatkozatot akart kivenni tőle, hogy az őrsön nem bántották. Dónes Jenő a nyilatkozatot nem írta alá.

Igy tartanak rendet és így mulatnak Felsőcsernátonban, ahol ezt az életet kezdik már sokan megenni és azon gondolkodnak, hogy pénzre teszik minden vagyonukat és elköltöznének Hollanda Ferenc falujából. Mert bizony nem valami gyönyöveget a felsőcsernátoni élet.

A hircendőr csendőrségét nemcsak napielelemmel kell ellátnia a falu lakóinak, hanem ruhával és ágyneművel is.

A hiteles feljegyzés bizonyosságául álljon itt egy kimutatás, hogy kiknek mivel kellett adózni, hogy eltartható legyen a teljesen felesleges csendőri megszorított létszám:

Rákosi Demeter L. két párna egy lepedő.

László István egy szalmazsák;

Dónes Sándor egy takaró, egy lepedő;

Balogh Péter, Bölöni Mór egy párna, egy lepedő;

Fegyver Lázár, Ambrus József, Fülöp Máté egy-egy lámpa;

László István, Rákosi Demeter L.-é, Rákosi Demeter M.-é, Bölöni Mór, Rákosi Antal, Szabó Dónes, Kölönte András, Csorba József, egy-egy napi ellátás.

És így megy napról-napra a csendőrség fenntartása, a lakosok zaklatásával és megadóztatásával. Hogy melyik rendelet, avagy törvény alapján folyik ez az igazgatás, azt nem tudjuk. De azt hogy ez nincs jól, ez ellen végre erélyesen fel kell lépni a felsőbb hatóságoknak, merjük remélni.

Egyébként Nagy Károly református püspök vizsgálói rendelt el Megyaszy Mihály lelkes ügyében s a vizsgálat lefolytatására vizsgáló biztostnak Benkő Ernőt, a kézdi református egyházközség főgondnokát küldötte ki.

A fegyelmi vizsgáló bizottság az országos vádakra eddig 39 tanut hallgatott ki, a vádak azonban teljesen összeomlottak, sőt a kihallgatások során olyan dolgok derültek ki, melyekből megállapítható, hogy Megyaszy ellen tervszerűen előkészített hajsztát folytattak le.

Tüdő

ellen fényesen bevált Vértessz. Mészáros-szörp. Teljes kurára rendszeres szűrés 4 üveg ára 00 Lej bérmentve, Vértessz. L. Sasgyógyásztára Lugos, 201 sz.

Falusi gazdák zsarolója a brassói törvényszék előtt

Albert Jánost egyévi börtönre ítélték

BRASSÓ, január 25. Annak idején beszámolt róla a Brassói Lapok, hogy a brassói rendőrség letartóztatott egy Albert János nevű erzsébetvárosi embert, aki különböző trükkökkel súlyos ezreket zsebelt be a vidéki gazdáktól. Számos faluban megjelent, mindenüvé autón ment el, s a megyesi gazdasági egyesület elnökének mondva magát, szénát kínált eladásra és csak természetesen, hogy mindjárt előlegeket is követelt, amit itt-ott meg is kapott. Egy véletlen folytán ráterelődött a brassói rendőrhatalomra, s november 28-án sikerült kézrekeríteniük a detektíveknek az elnök urat, aki éppen a Barasági udvar éttermében üldögélt. A brassói ügyészség család büntette címén emelt vádat Albert János ellen, akit ma vont felelősségre a brassói törvényszék büntetőtanácsa.

A tanács Purdilla Illés és Vládi Konstantin táblabírókból állott, míg a vádat Busserl Rudolf képviselte. A vádiratból kitűnt, hogy Albert János, aki korára nézve 46 éves, evangélikus vallású, moznói születésű egyén — egy megköszönt gonoszlevél. Mindnütt, ahol megfordult, agyafurtt ötletekkel csalásokat követett el, márpedig nagyon sok helyen megfordult. Így például Schuster János szentpéterei lakostól 2000 lejt, Klees András ugyancsak szentpéterei lakostól 500 lejt, Majer János szászhermányi lakostól 500 lejt, Vaedlegész János vidombáki lakostól 1000 lejt, Thiesz Mihály szászveresmarti lakostól 2000 lejt, Brendörfer Márton bolfalusi lakostól 500 lejt, Eiven János rozsnyói és Irk Jenő brassói lakostól 500—500 lejt vett fel előleg címen, az állítólag birtokában levő hét vagon szénára, míg Thiesz Jánostól 3500 lejt zsarolt ki azon a címen, hogy ezért az összegért, mint miniszteri tisztviselő, mentesíteti birtokát a kisajátítás alól.

Albert János természetesen egyetlen kötelezettségének sem tett elég t. a bíróság előtt azonban legkevésbé sem akar beismerni.

— Az összes »megrendeléseket« teljesítettem volna, — mondja, — de nem volt időm, mert közben lefogott a rendőrség. Különbben is abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy az összes károkat megéríthetem.

Elnök: Maga szegény ember volt, mire költötte azt a sok pénzt?

Vádlott: Autóztam, kérem. Nagyon szerettem az autót. Mindig az volt az álmaim melovábbja. Hát vettem egy »Ganzot«. Amint kiszabadultok, megint szerzek egyet. (Derűtlenség).

Mivel a bíróság beigazolvá látta a bűnösségét, egy évi börtönnel és 10,000 lejt pénzbírsággal büntette Albert Jánost, akinek ezenkívül még meg kell térítenie az összes károkat. Az ügyész és vádlott egyaránt beleenyugodtak az ítéletbe.

Tol foztas — emberhalállal

Megrendítő végzet-tragédia Técsőn

TECSŐ, január 24. Egész Técső község nyugalma felzavarta az a megrendítő és véres végzet-tragédia, ami a napokban játszódott le a községben »fosztás« közben.

Amint annak az már ilyenkor a a rendje, fosztóba járnak télen a técsői szemrevaló lányok ahová elkisérlik őket természetesen a deli legények is. Fosztás után táncra kerekedtek. Lakatos Pálnak Szilgyán Julia volt a választottja. A szép leányt azonban tánc közben Lakatosól »elvette« Mezei István.

Lakatos ezen oktalannul egy felháborodott, hogy megleste, míg Mezei kijön a ház kapujába és akkor

egy fadarabbal úgy vágta föl-törvön, hogy Mezei tüstént szörnyet halt.

A szerencsétlen áldozatot, aki még egészen fiatal és szegény özvegy édesanyjának egyetlen reménye, támasza volt, megkennyezte az egész falu és rengetegen kísérték ki utolsó útjára, de sajnálták a tettét is, aki hirtelen fellobbanásának lett áldozata és aki nem akarta áldozatát megölni. Lakatos teljesen meglőrt, bánja a tettét, de már késő. A csendőrség letartóztatja és az igazságszolgáltatás ítélni fog felette.

Előkészületek Lenin temetésére

Petrograd helyett Leningrad

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

MOSZKVA, január 25. A szovjetek nagy halottjának, Leninnek, temetésére minden előkészület megtörtént. A temetés szombaton délután lesz nagy gyászpompa közepette, amelyen a moszkvai diplomáciai kar is részt vesz.

A diplomáciai missziók vezetői tegnap a moszkvai német nagykövetségen gyűltek össze, s itt értekezletet tartottak a misszióknak a temetési szertartáson való részvétele ügyében, s azon megállapodtak a részvétel módozatai felől. Az értekezleten gróf Brockdorf Rantzau a moszkvai német nagykövet elnökölt.

Leningrad

Lenin halála alkalmából, mint egy Pétervárról érkezett távirat jelenti, az ottani Szovjet a Moszkvából érkezett javaslatra elhatározta, hogy a város nevét Leningradra változtatja. A háború kitörése óta most másodszer változik meg az orosz főváros neve. A háború kitörésekor ugyanis a nemzeti fellángolás az addig St. Petersburgot Petrogradra változtatta; a szovjetek megkísérelték, hogy a régi elnevezést visszaállítsák, azonban a Petrograd név annyira átmélt a köztudatba, hogy azt a szovjet intézkedései megváltoztatni nem tudták. Most végre is a Leningrad nevet kapta.

Hogyan készül a hamis ötszáz lejes?

Melanie asszony tudománya

A Brassói Lapok bukaresti tudósítójától. BUKAREST, január 25. Erősen pénzhamisítási ügyben nyomoz most a bukaresti rendőrség. Néhány nappal ezelőtt ugyanis megjelent a rendőrségen egy mérsáros és két hamis ötszázlejeset helyezett letétbe, azt adva jegyzőkönyvre, hogy a bankjegyeket hamisítványoknak találja, arra azonban, hogy kitől kapta azokat, nem emlékszik. A rendőrség természetesen azonnal megindította a nyomozást, s hamarosan kiderült, hogy a hamisítók Constantin Dărie és felesége, Melanie.

A hamisítást tulajdonképpen az asszony követte el, aki letartóztatása után a következő érdekes vallomást tette:

Ma tizenkilenc éves és mindössze elemi iskolai végzettsége van. Eljött a karácsony, s a házában mindössze egy darabban ötszáz lej pénzük volt. Tudva azt, hogy kifejezett rajztechnikája van, elhatározta, hogy az egyetlen darab ötszázlejesről másolatot készít. S tényleg, minden különösebb előkészület és felkészülés nélkül összesen öt darab ötszázlejeset készített. A rendőrségen a nyomozás során a rendőrtisztviselő jelenlétében egy hatodikot is készített és pedig a következő módszerrel:

A valódi ötszázlejesről indigó papírral finoman átmázolta a bankjegy rajzának kontúrait egy darab papírra. Azután — különös és ritka kezűgyességgel áruvalva el, — közönséges köföllal kirajzolta megfelelő színű festék segítségével a bankjegy díszítéseit, majd színes krétával megadta az alapszínt, oly ügyesen, hogy alig lehetett megkülönböztetni a valóditól. Az aláírásokat és a sorsszámokat fekete tuszal rajzolta. A vízjelkelet kiórral rajzolta ki, de két esetben pártatlan ügyességgel ötlejes papírből vágta ki azokat, s illesztette be a hamis ötszázlejesbe. Annak ellenére, hogy Melanie asszony, akinek csak elemi iskolai vannak, ennyire pártatlan kezűgyességgel áruval el, a hamis bankjegy természetesen könnyűszerrel felismerhető volt.

Melanie asszonyt, miután így a rendőrség előtt is bemutatta rajzképességét, férjével együtt átkísérték az ifjúi ügyesség fogházába.

Magyarország mar a kölcsön-jegyzésre is kaphat előleget

BRASSÓ, január 25. Az Echo de Paris jelenti, hogy Bethlen miniszterelnök Párisban a kölcsön ügyében néhány személyiséggel érintkezést fog keresni. A kölcsön tulajdonképpen lebonyolítása pénzügyi kérdés, melyet a bankárok intéznek el. Kétségtelen, hogy mihielyt a jóvátételi bizottság határozata meglesz, azok a bankárok, akik a kölcsönjegyzést keresztyűlviszik, Magyarországnak megfelelő előleget adnak, amennyiben a magyar kormány ezt igénybe venni hajlandó.

Románia lemondott a százmilliós kölcsönről

Duca külügyminiszter már értesítette a francia kormányt, hogy nem kell a kölcsön

— A Brassói Lapok bukaresti tudósítójától. —

BUKAREST, január 25. A kormány az elmúlt napok egyikén szenzációs értekezlete volt. Hivatalos jelentés nem számolt be az értekezletről, s mindössze illetékes és egészen megbízható helyről nyert információ számol be ennek a nagyjelentőségű értekezletnek az eredményéről.

Az értekezleten az történt, hogy a román kormány kimondotta azt, hogy

nincs szüksége a francia kormánytól kért százmillió arany frankos kölcsönre.

A kormányt erre az elhatározására minden valószínűség szerint a francia szenátornak a kölcsön ügyében elfoglalt álláspontja indította. Tudvalevő, hogy a francia szenátus megszavazta a négymilliós lenyel kölcsönt, hajlandónak mutatkozik Jugo-sláviának is különféle hadfelszerelési célokra néhány százmilliós kölcsönt folyósítani, mindössze a román kölcsön kéressel szemben mutatkozott túlságosan tartózkodónak.

A nevezetes értekezleten ennek a feltevéseknak a kormány egyik tagja (hogy melyik, arról ezideig hítelek értesítést szerezni nem lehetett) kifejezést is adott, s hangsúlyozta a kérdést, vajjon van-e értelme ilyen körülmények között annak, hogy a kölcsön iránti kérvényt továbbra is a

szenátus előtt hagyják? A miniszter azonban meg is felelt a kérdésre, azt indítványozva, hogy miután

a francia szenátus magatartása kedvezőtlen Romániára nézve, ajánlja, hogy a kormány a kérelmet vonja vissza.

Az értekezleten jelen volt miniszterek egyhangulag elfogadták a javaslatot, s azonnal felhatalmazták Duca külügyminisztert arra, hogy erről a határozatról a francia kormányt haladéktalanul értesítse.

Duca azonnal eleget tett a felszólításnak, s azonnal táviratozott, hogy a francia kormánynak, mint pedig Antonescu Viktornak, Románia párisi követének s kérte, hogy a kölcsön ügyében minden további lépést rögtön szüntessenek be.

Párisból érkezett jelentés szerint a Petit Journal című lap már foglalkozik is a román kormánynak ezzel a nagyérdemesű határozatával, s megveregeti Románia vállát azért az elszántságért, hogy a maga erejéből, minden külső segítség nélkül akarja pénzügyeit rendezni. Vigasztalás képen a cikk végén megjegyzi, hogy a francia kormánynak Románia mindenkor egy jó, mint rossz sorsban barátot fog találni, s az, hogy a francia kölcsön most nem sikerült, semmi kihatással sem lesz a két állam egymáshoz való jó viszonyára.

Már a templom is veszedelmes

Jorga magyarellenes cikket írt egy cseh lapban

— A Brassói Lapok bécsi tudósítójától. —

BRASSÓ, január 25. A tudós Jorga, úgy látszik, rosszul járt ama cikkei és nyilatkozatai miatt, melyekben a romániai magyarság számára igazságot, egyenlőséget és szabadságot követelt, s amelyekben elismerte, hogy a magyaroknak is joguk van nyelvük és kultúrájuk fejlesztésére. Csakis az újabb támadásoktól és a népszertőlenségtől való félelem diktálhatta neki azt a cikket, melyet legutóbb a németnyelvű cseh kormánylapba, a Prager Pressebe írt és amelyben, a magyar templomot, mint az irredentizmus fészket bélyegzi meg.

Jorga ebben a cikkében többek közt ezeket mondja: »Azt hiszem, nincs senki Erdély tekintélyes magyarjai közt aki ne volna attól a gondolatától eltelve, hogy

a román uralom nem fog örökké tartani. Valamennyi magyar templom a magyar nemzet szolgálatába állt s a templom a magyar defenzíva központja, s az összeesküvés a magyar faj állam hivatalnokok uján történik.

Nos, Jorga Miklósnak, aki olyan nagyszerűen tud az egyik orrlyukából melegeget, a másikkól hideget fújni, aki ma ártatlannak és kimérendőnek mondja a magyart, s másnap veszedelmesnek és üldözendőnek, bizonyítania kell rosszakaratu és vakmerő vádját. Hogy a »tekintélyes« magyarok mit gondolnak, ezt nem lehet bizonyítani, mert

a gondolatok vámmmentesek, de hogy a romániai magyarság egésze elfogadta a trianoni szerződés következtéseit és minden irányban alkalmazkodik állam polgári kötelességeihez, az nem szorul bizonyításra. Ellenben abból, hogy Jorga ur és társai mindenben rémet látnak, mindenütt összeesküvést sejtnek és újabban már a magyar templomot is a veszedelem forrásának nyilvánítják, azt kell hinni, hogy ők nem bíznak a mai helyzet állandóságában, amelyről pedig mi meg vagyunk győződve.

Jorga bizonyítani tartozik, hogy a magyar templomokban politizálnak, s a magyar templomokban irredentizmust szönek. Ez azonban nem fog neki sikerülni, mert a magyar templom, Erdélyben és a Bánátban is kizárólag az ima, az ájtatosság, a vallásos áhit szentélye ahová éppen az élet küzdései, keservei és csapásai után szívüket megnyihiteni tudnak a hívők és az emberi rosszindulat ellenében az isteni jószág örök forrásában keresnek vigasztalást.

Ha azonban Jorga és talán a kormány is nagyon tart a magyar templomok összeesküvésétől, adják át a kultuszlárcát is Angehelescunak, majd elbánnak a templomokkal is, mint ahogy az iskolákkal elbánt. A törvény ugyanis mellékes, s ha valaki nem román nyelven imádkozik Istenhez, az már ugyanis született gonosztevő.

Ilessék bezárni a magyar templomokat is!

Fegyvereket fognak gyártani a román gépgyárak

Tisztán gazdasági kérdések ura ják a liberális kormány jövő programját mai minisztertanács

A Brassói Lapok bukaresti tudósítójától.

BUKAREST, január 25. A Bratianu kormánynak ma délelőtt tíz órakor nagyjelentőségű értekezlete volt. Csodálatos és érdekes dolog, hogy a Bratianu kormány egy idő óta vehemens módon forszírozza a gazdasági természetű reformokat, s a politikai életet most minden irányban gazdasági kérdések uralják. Ebben a nagy munkában elfeledkeznek Bratianuék arról a sok függőben levő törvényjavaslatról is, amelyeknek törvényre emelését az alkotmány strikte előírja. A törvényhozás jövő üléseit talán a közigazgatási reform és az iskolaügyi törvény megalkotásán kívül kizárólag gazdasági

jellegű törvényjavaslatok letárgyalása fogja igénybevenni.

A mai minisztertanácsot is tisztán gazdasági kérdések tárgyalása uralta, s nem egy nagyjelentőségű határozatot is hozott ez a minisztertanács.

Az értekezleten mindenekelőtt Constantinescu Tankréd kereskedelemügyi miniszter mondotta el nagy exorzóját mindazokról a munkálatokról, amelyeket eddig a nemzeti kincsek valorifikációja érdekében végzett, különösen pedig amit a bányaugy terén fejtett ki. A minisztertanács Constantinescu miniszter expozéjának elmondá-

sa után hozta meg nagyjelentőségű határozatait.

E határozat szerint végérvényesen elhatározta a minisztertanács, hogy minden nemzeti vagyont és természeti kincset a hadsereg és a fegyverkezés szolgálatába állítanak.

Ehhez képest elhatározták azt, hogy

az Astra és Resica műveket tisztán a nemzetvédelem szolgálatába állítják, s ezeknek a vállalatoknak gyártalepeit oly módon szerelik át, hogy ágyuk, fegyverek, gépfegyverek és aeroplánok, valamint egyéb hadviselési cikkek gyártására képesek legyenek.

A minisztertanács ezután még Bratianu Vintila pénzügyminiszter előterjesztésére foglalkozott a főváros pénzügyi helyzetével, majd, hogy a gazdasági politikára való teljes átérés kellőképp kidomborodjék, még letárgyalta Mosoiu miniszter előterjesztésére a vízművek államosításának ügyét is.

A liberális rendszer legújabb vadhajtsa

Nyilatkozik Sulica Alexe dr. az új kórházi főorvos

BRASSÓ, január 25. Lapunk január hó 24-iki kelettel megjelent számában »A liberális rendszer legújabb vadhajtsa« cím alatt foglalkoztunk azzal a különös esettel, mely az érdeműs Jekelius Alfréd dr. kórházi főorvos mellőzésével a brassói kórház igazgatóját a volt megyei prefekt, Dr. Alexe Sulica kezére játszotta. Sulica dr. megjelent szerkesztőségünkben és arra kért, hogy alábbi nyilatkozatának adjunk helyet.

Dr. Alexe Sulica nyilatkozata, mellyel kinevezetésének történetét igyekszik tisztázni, a következő:

»Dr. Jekelius Alfréd 1921. április 16-án nevezetett ki a brassói állami köz-kórház főorvosává. Ez állásában az ugyanazon év június 22-én kelt királyi dekrétummal véglegesített.

Jekelius Alfréd 1921. április 16-án megbízott a kórház igazgatói teendőivel is. Ebben az időben csupán ő volt főorvosi rangban és mellette három segédorvos működött. A kórház nem volt különböző szakosztályokra felosztva, hanem ezen orvosok kezelték a mindenfajta betegeket. A kórház főorvosa az adminisztrációs teendőket is végezte, az igazgatói minőségben azonban sem királyi dekrétummal sem más rendelettel nem volt véglegesítve, hanem a szokás szerint, a közegészségügyi vezérigazgatóságnak jogában áll bármikor más igazgatót megbízni ezekkel a teendőkkel, ha a régi igazgató működésével nem lenne megegyező.

A múlt év január 1-én a közegészségügyi vezérigazgatóság — tekintettel Brassó nagy fejlődésére, és mind fontosabbá váló egészségügyi érdekeire — elhatározta, hogy a brassói köz-kórház két szakosztályra osztassék fel: belgyógyászatra és sebészetre.

A vezérigazgatóság az így létesített egyik szakosztálynak, a belgyógyászatinak vezetésével dr. Sulica Alexe orvost bízta meg a sebészeti szakosztály vezetésében pedig dr. Jekelius Alfréd maradt meg.

A köz-kórháznak tehát jelenleg két szakosztálya van, mindegyik élén egy-egy főorvossal.

A kórház adminisztrációs teendőivel ideiglenesen megbízott dr. Jekelius Alfréd helyett a vezérigazgatóság most ugyanezen teendőkkel dr. Alexe Sulica főorvost bízta meg és pedig azért, mivel a sebészeti szakosztály vezetője fizikailag jobban el lévén foglalta, a kórház intenzív adminisztrációját nem lenne képes ellátni. Annál kevésbbé, mivel az ezen funkciót idáig teljesítő dr. Jekelius előrehaladt koránál fogva sem lenne képes az adminisztráció sok minden dolgát végezni. Ezenkívül az a nehézség is fölmerült eddig, hogy dr. Jekelius nem bírván jól az állam nyelvét, a többi hatóságával nem érintkezhetett könnyen és közvetlenül.

Dr. Jekelius Alfréd a dr. Sulica Alexe-nek főorvossá és igazgatóvá történt kinevezése által szerzett jogaiiban sérelmet nem szenvedett, sőt a munkának illetékes való megosztása által a kórház s a közegészségügy csak nyerhet.

Végül dr. Alexe Sulica kinevezése nem rokon és politikai összeköttetés követelése, hanem kizárólag orvosi működés, melyről mint volt városi főorvos, mint a katonai kórház sebészeti főorvosa, stb. elég bizonyosságot tett.

Az audiatu et altera pars elvére való tekintettel készséggel adjunk helyet dr. Alexe Sulica nyilatkozatának, de kijelentjük és lerögzítjük, hogy a nyilatkozatban foglaltakkal mi nem azonosítjuk magunkat és illetékes helyről beszerzendő újabb információink alapján észrevételeinket meg fogjuk tenni.

HIREK

Betiltották a máramarosí szombatosok gyülekezeteit

Államellenes tendenciát látnak a szekták működésében

— A Brassói Lapok tudósítójától. —

MÁRAMAROSSZIGET. január 24. Máramaros megye falvaiban az utóbbi pár esztendő alatt hihetetlen mértékben és gyorsasággal terjedtek el a különböző vallási szekták tanai. Adventista, baptista, millenista és szombatos prédikátorok lepték el a falvakat és nagy erővel, lobogó meggyőződéssel hirdették az általuk magyarázott Krisztusi tanokat, amelyeknek alap gondolata a jóságban, békeességben, lemondásban és mértékletességben gyökerezik. Az egyszerű emberek szíve nagyon sok helyütt a mezítalás prédikátorok felé fordult és az úgynevezett »be nem vett felekezetek« meglehetősen nagy tért hódítottak már a megyében.

Az állam azonban éberen őrködik hogy eszméivel ellenkező tanok és akciók el ne terjedjenek a nép között és azért elhatározta, hogy szervezeteivel meggyengíti az egyre nagyobb mérvet öltető és erősödő vallási mozgalmat. Mivel pedig a hirdető tanok között nem egészen utolsó helyen szerepel az a názáreti gondolat, hogy »aki legyvert fog emberitársára, fegyver által fog elpusztulni«, az állam közegei úgy vélik, hogy a szekták agitativ működése, a katonáskodás megtagadásával határozottan az állam érdeke elleni tendenciát mutat.

Ezért azután a máramarosszigeti prefektúra utasítására a csendőrség még az ősz folyamán mindenütt elköszölte az ily irányú, használatban levő imakönyveket. A kultuszminiszter legutóbbi rendelete még erősebb intézkedéseket tartalmaz a »szegénység vallásai« ellen. A rendelet egyszerűen megtiltja, hogy az adventisták (pokaitok), baptisták és egyéb hasonló vallási szekták gyülekezeteit tartásának Máramaros területén.

A rendelet végrehajtásával Mihályi Gábor prefektust bízta meg a kultuszminiszter.

— (Távozik a bukaresti polgármester?) Bukaresti tudósítónk jelenti: Tudvalevő, hogy a pénzügyminiszter elutasította a bukaresti polgármesternek azt az előterjesztését, hogy a főváros az állam közvetelt jövedelméből 3—4 százaléka erejéig részesedjék. Costinescu polgármester a visszautasítás következményeit levonva, elhatározta, hogy benyújtja lemondását. Arról azonban, vajjon lemondását tényleg benyújtotta-e, nem érkezett még jelentés.

— (Mennyit gyűjtöttek a jassy-i háztulajdonosok?) Bukaresti. Jelentik: Megírta a Brassói Lapok, hogy a jassy-i ügyesség szigorú vizsgálatot indított a jassy-i és környékbeli háztulajdonosok ellen, akiket azzal vádolnak, hogy nagyobb összegű pénzt gyűjtöttek állítólag abból a célból, hogy a most készülő lakbérleti törvény kapcsán az illetékes miniszter és a képviselők többsége megvesztegetés, s így a törvényt úgy alkossák meg, hogy a háztulajdonosoknak kedvezzen. Amint most Jassyból jelentik, a vizsgálat folyamán Lahovary Em. l. a háztulajdonosok jassy-i elnöke a vizsgálat folyamán azt vallotta, hogy mindössze huszonnyolcezer lej gyűjtött egybe, de azt nem megvesztegetésre szánták, hanem arra, hogy a háztulajdonosok nagygyűlésére Jassy hívott vidéki háztulajdonosok utiköltségeit fedezzék. Huszonnyolcezer lej — mondotta Lahovary — nyolcszáz békebeli lej nek felel meg, el sem képzelhető tehát, hogy ezzel az összeggel a kormányt és nyolcszáz honatját meg lehetett volna venni. A jassy-i ügyesség mindazonáltal erősen folytatja a nyomozást, s annak megállapítására, vajjon tényleg csak huszonnyolcezer lej gyűjtött egybe, s hogy tényleg mi volt a gyűjtés célja.

— (A vasúti alkalmazottak románnyelvű vizsgája.) Bukaresti tudósítónk jelentése szerint a CFR. vezérigazgatósága ez év március hó 1-ig hosszabbította meg azt a határidőt, ameddig a vasutak idegen nyelvű alkalmazottainak a román nyelvű vizsgáznok kell. A Szamosvölgyi és arad-csanádi vasúti alkalmazottak ezt a vizsgát június hó 1-ig kötelesek letenni.

— (Rendkívüli segélyt kaptak a szigeti nyugdíjasok.) Máramarosszigetről jelenti tudósítónk: Megírta annak idején, hogy a máramarosszigeti városi tanács, tekintettel a városi nyugdíjasok vigasztalan anyagi helyzetére, elhatározta, hogy rendkívüli segélyt nyújt a megrokkant és kiöregedett volt városi alkalmazottaknak. A humanus határozat szerint a rendkívüli segély a nyugdíjasoknál évi nyugdíjállásuk ötven százalékát, a kegydíjasoknál pedig évi kegydíjajuk 100 százalékát teszi ki, amely segélyt egy összegben kívánják folyósítani. A tanács határozatot véleményezésre és miniszteriumhoz való továbbítás céljából a prefektúrához terjesztették be. Mihályi prefektus pártoló véleményezésére a miniszterium jóváhagyta a rendkívüli segély kiutalását, és így a nyug- és kegydíjasok már a mai naptól fogva felvehetik a részükre kiutalt összegeket a városi pénztárnál, megfelelő nyugalommal. Tekintettel arra, hogy a rendkívüli segély a nyugdíjasoknál 80—1000 lejig, a kegydíjasoknál 600—1000 lejig felmenő összeget képez, a nyomorgó emberek aránylag jelentékeny segítséghez jutnak.

Legelegánsabb angol fehérneműek mértékre W. & G. SCHUL-nál.

— (A volt osztrák és magyar hadsereg tartalékos tisztjei a brassói gyalogezredben) A Monitor Official január 23. száma közli azon volt osztrák és magyar hadseregbeli tartalékos tisztek névsorát, akiket mint román alattvalókat, beiktattak a román hadsereg tartalékába. A brassói 89. gyalogezred kötelékébe besorozták: Mateico Ioan, Socaci Alexandru, Sabadeanu Romulus, Dates George, Davidescu George, Boeriu Andrei, Oprean Gheorghe, Carje Julian, Mateiu Nicolae főhadnagyok.

— (Jóváhagyták a férjgyilkos asszony elítélését.) Emlékeztet, hogy Corsatea Máthé Mariska a fogarasi megyei illényi lakos 1918 novemberében fiával, Corsatea Györggyel együtt szökváltás közben baltával meggyilkolta a férjét, amiért a brassói törvényszék öt évi börtönbüntetésre ítélte az 59 éves asszonyt. Az ítéletet úgy a tábla, mint a semmítőszék jóváhagyta, amit a brassói büntetőbírósg ma megtartott ülésén kihirdetett az elítelt előtt. A bíróság másfél évi vizsgálati fogságot beleszámít a büntetésbe.

— (Óriási tűz a nicolinai állomáson.) Jassyból jelentik, hogy a közeli Nicolina állomás raktáraiban tegnap tűz ütött ki. A tűz pillanatok alatt hatalmas méreteket öltött és hamarosan lángborította az összes raktárpépületeket. Az épületekben az elraktározott áru bennégett. A vizsgálat azonnal megindult, de a tűz keletkezésének okát mindeztideig nem lehetett kideríteni. A kár eléri a tízmillió lejt.

Tökéletes szabású raglánok csak NEUMANN-nál.

— (Ötszázmilliót sikkasztotta a Kereskedelmi Bank tisztviselője.) Budapestről jelentik a Brassói Lapoknak: A lehetetlen pénzügyi viszonyok következtében folyton felmeresebb arányokat öltének a bank családok. Ma például arra jöttek rá a Kereskedelmi Bankban, hogy a váratlanul megszökött Zweig Sándor cégvezető ötszázmilliót 500 millió koronát az igazgatótól és tisztviselőktől. Zweig Sándor az utóbbi időben kisebb-nagyobb és zsegekkel vett át tisztviselőit, sőt és a bankigazgatótól, sőt néhány szolgától is, azzal az ürüggyel, hogy ötven százalékkal több költséget fizetett pénzért, mint a bank. Az esetben az igazgató is, hogy Zweig Sándor 30 éve, mióta a bank szolgálatában van, az intézet legmegbízhatóbb tisztviselője volt, s a bank a történetek után nem is tett ellene feljelentést. A sokat emlegetett »koronarontók« ügyének mai fejleménye az, hogy az ügyesség Schivler kivételével óvadék ellenében márdelben az összes terhelteket szabadonbocsátotta.

— (A román. kat. Nőegylet) Szent Antal estjeje január 27-én délután hat órakor lesz az elemi iskola rajztermében. Műsor: 1) Nyitány: zongorán előadja Zuckermanné. 2) Előadást tart dr. Péter Antal apátplebános. 3) »Abendglöcklein« citerán játsza Zuckermanné. 4) »Ave Maria« énekl. Weleán Herma, hegedűn kíséri Hahn József. 5) Szavall Papp Ilonka. 6) Trio, előadja Zuckermanné, Hahn József és fia. — Háziasszonyok Albertffy Sándorné és Hahn Józsefné.

Legjobb szatású ruhák mértékre W. & G. SCHUL-nál.

(*) Megszökött kocsis. Január huszonegyedikén Zágomból Antos József ottani lakos kocsis, megszökött s magával vitte gazdájának két lovát, (egy szürke és fekete kancát), egy kulcos három és egy barna szánt. A tolvaj kocsis ismerője jelei: szőke, göndör haja és nyaka sebes. A nyomravezető ezer lej jutalomban részesül.

— Bányai szanatórium. Timişoara, Holló-ucca 2. Modern gyógyintézet bel-, gyermek-, ideg-, sebész-, női-, orr-, fül-, gége-, bőr és szembetegek részére. — Diätetikus konyha. — Legmodernebb gyógytényezők: Röntgen, Rádium, Quarz, Diathermia és az egész elektrotherapia, Hydrotherapia, mór- és fango-kezelések. — Speciálta orvosok — Bécsi ápolónők. — Olcsó szobaárak.

(*) A Református Nőegylet január huszonnyolcadikán délután hat órakor gyűlést tart a ref. tanácsteremben, a tagokat tisztelettel meghívja és feltétlen megjelenésüket kéri az elnökség.

— (Egy máramarosszigeti táblabíró tragikus halála) Tudósítónk jelenti Máramarosszigetről: Csizsér Gábor, táblabíró, a szigeti törvényszék vádtanácsának előadója, a szerdára virradó éjjel váratlanul meghalt. Kedden este még vígan tarokkozott a kávéházi törzssasztalnál, majd hazament és vacsora után két kislányával korrepetálta a másnapi leckét. Este 11 óra tájban felkelt le aludni a családjával és Csizsér éjjel 1 órakor azzal ébresztette fel feleségét, hogy nagyon rosszul érzi magát. Régi szivbaja vette elő és már alig lélekzeit, amikor a sebtében előhívott dr. Rodean kórházi főorvos készer is eret vágott rajta, sőt koffein-injekciókkal is igyekezett életre keltetni. Az orvos minden fáradozása azonban hiábavalónak bizonyult és Csizsér Gábor éjjeli három órakor már halott volt. Feleségén és kisleányán kívül az egész város társadalmára gyászolja a 48 éves korában tragikus halált halt bírót, aki közbecsülésben álló puritán tagja volt a bírói testületnek.

(*) Modern mozgó. Rég nem láttott sikertől volt hangos tegnap a Modern mozgó nézőtere. A közönség egész este kinem fogott a jókedvűből, két dán komikus egy pompás dán vígjátékban mutatkozott be a brassói közönségnek, elhomályosítva Fatty és Seff hírnevét. A korzó, az uccák Pat és Patachon nevével lesznek hangosak. Mert amit ez a két komikus nyújt, az mindent felülmúl. Még csak szombat és vasárnap játszik Pat és Patachon, hogy helyet adjon egy népszerű és közkedvelt moziestárnak, Lenkeffy Ica-nak, Crocker híres regényéből készült »Asszony-e vagy leány« című film főszereplőjének, melyet hétfőn, kedden és szerdán mutat be a Modern mozgó.

(*) Fejfájás, szédülés legtöbb ször a belek szabálytalan működéséből származik. Kopról az ideális hashajtó biztosan megszűnteti.

(*) Alabástrom fehér arcod, kezed bőre, Ha Kaiser Boraxot keversz a fürdődbe.

(*) Zongoraoktatás. Neme országban végzett zongora tanárnő (Kreulzer Leonid növendéke) elvállal néhány növendéket. Cím 7321 szám alatt a kiadóban.

Legnagyobb városi téli üdülőhely a Brassói Nőegyletben.

(*) Hella Moja mint férfi. Szombaton egy rendkívüli esemény színhelye lesz az Apolló mozgó. Mozart, világírú operáját a »Figaro házassága« (Beaumarchais darabja után) meglevetté filmen s ezt a grandiózus filmre megműt az Apolló megszerezte 2 napi előadásra. A kitűnő star-film érdekességét százszorososan fokozza az a körülmény, hogy ennek főszerepében a világhírű és ünnepezt Moissi és Hella Moja a két legértékesebb tehetségű drámai művészek szerepelnek. Hella Moja, nadrág-szerepben lép fel s ez még vonzóbbá teszi báját és művészetét. A pompás film szombaton és vasárnap 3—5, 5—7 és 7—9-ig szerepel az Apolló műsorán. Jön! Mikor az álarc le hull» című izgalmas társadalmi dráma.

(*) Fontos Amerikába utazók! naki Figyelmeztetjük mindazon utasokat, akik 1924. évben Amerikába ohajlanak utazni, hogy utleveleiket azonnal le kell küldeni, hogy azokat az amerikai konzulátusnak Bukarestben még idejekorán bemutatthassuk a vizum elnyerése végett. Cosulich Line Bucuresti Cal Grivitei 181.

— Orvosi körökből. Dr. Ritter a bőr és nemibetegségek szakorvosa vasárnap kivételével ezután naponként rendel Hirsch-ucca 25, I. szám alatti rendelőjében: nőknek este 6—7-ig, férfiaknak délelőtt 11—1-ig és este 7—8 óráig.

MODERN MOZGÓ

1924. január 26-27:

Hamlet a leánynevelő intézetben.

5 felvonásban.

Főszerepben: PAT és PATACHO.

Jön! Asszony-e vagy leány? Jön! LENKEFFY ICÁVAL.

(*) A borszéki borviz az ásványvizek királya. Nagyban eladás az Aronsohn H. és Tsa cégnél. Telefonszám 7. Üvegenként kapható a Frap Orghidan kapu-uccai fűszer és csemege üzletben.

— Csodás hatású araszépitő és finomító a Földes-féle Margit krém és Margit szappan. Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön széplét. Párnapi használat után színtel szepülök, májfoltokat, bőrküléseket, ráncokat, redőket és minden bőrbajt. Az arc pár napi használat után üde, hamvas rózsás lesz. Kapható minden gyógyszerárban és illatszerkereskedésben, az egész világon.

Butorok

nagy, ártalmatlan, Fű- és szappan.

tulajdonosoknak, míg a készlet tart.

- alkalmi vétel -

Varrógépek állandó raktaron. Kerjen árajánlatot: Baumgarten Géza Marosvásárhely. Főter 30 és 28-30 Tel 194

"GAZDÁK"

Általános Biztosító R. T. Arad.

Vezérképviselőségek: Arad, Déva, Dicsőszentmárton, Kolozsvár, Nagyvárad, Nagyenyed, Marosvásárhely, Temesvár, Gyulafehérvár és Brassóban, Kolostor-ucca 31. sz. II. em.

Az intézet elfogad biztosításokat:

Tűzkár ellen:

épületekre, gyárakra, ipari és lakásberendezésekre, áruaktárakra, mezőgazdaságokra, lábonálló erdőkre és fakészletekre.

Jégkár ellen:

mezőgazdasági terményekre.

Köt: életbiztosításokat

megérés és halálesetre modern feltételek mellett. Gyermek és hozomány biztosításokat életjáradékokkal.

Baleset és szavatossági biztosításokat.

(Élethossziglani vasúti baleset biztosításokat egyszeri díj fizetéssel)

Biztosít betörés-lopás elleni károkat.

Köt állatbiztosításokat elhullás és kényszer-végzés okozta károk ellen.

Kartelen kívül áll

Iparvállalatok, mezőgazdák és kereskedők fehér só ott

szalonnál

2—4 táblásig, I-a olvasztott disznósírt, füstölt és paprikás stráf szalonnál napi áron alul beszerezhetik:

HERCZ IMRE cégnél Nagyvárad, Str. Vlahuța (Szt János-u.) 32. sz. Telefon 4—38. A építőtölt: 1911.

Zongorahangoló,

aki egyben ügyes javító, harmonium és orgonajavításra is ajánkozik. Vidéki rendelések prompt végeztetnek.

Cím: Kramberger C. Brassó, Árvaház-u. 13. sz.

Zsák

Zsineg

Kötélgyár Lugoson

Kötél

A Brassói Lapok hirdetései naponként százezer ember olvassa.

STUNGSRAM

A legjobb villanykörte! Mindenütt kapható!

KÖZGAZDASÁG

Ki az erősebb?

A mezőgazdasági érdekeltségek harca a malomiparral a lisztvám miatt

— A Brassói Lapok munkatársától.

BRASSÓ, január 25. A kiviteli vámo-
kat havonta egyszer minden 25-én állapít-
ják meg egy havi időtartamra s a mai
változás napját minden érdekelt rendki-
vüli figyelemmel várta, mert ma kell el-
dőlnie, hogy vajon a kereskedelmi minisz-
ter a lisztvámot a malmok átláspontja
szerint dönti-e el, és leszállítja, vagy új-
ra a terménykereskedőké szerint és a
régi színvonalon hagyja. Ugy látszik, hogy
a kérdés nagyon az élére van állítva, mert
mikor e sorokat írjuk, még nincs meg a
döntés s maguk a vámhivatalok is két-
ségben vannak az új kiviteli vámtételek
felől.

Nagy kár, hogy a kormány ismét nem
tudta elalálni az országos érdeket és egy-
mással szembeállítja az ország gazdasági
életének két jelentős tényezőjét. Ilyen ese-
tekből csak kár származhatik és nem ha-
szon. Állapítsuk azonban meg, hogy eb-
ben az ügyben a gazdaközönség van leg-
kevésbé érdekelve és így nem is szabad
azt mondani, hogy most megint az agrár-
érdekek állanak szemben az ipariakkal.

A gazda, sajnos, nem exportál közvet-
lenül s ezután még kevésbé exportálhat,
mint a földbirtokreform előtt, mert 200
holdas gazdaságok nem rendelkezhetnek
export szerződéssel. A gazdára nézve tehát
csak az a kérdés, hogy kinek adja el a
terményét, a malomnak-e, hogy az liszt-
formában exportálja azt, vagy a terményke-
reskedőnek, aki úgy viszi ki, ahogy kapja.
S a gazda egyszerűen és helyesen, annak
adja, aki többet ad érte, — ez pedig a
magas kiviteli vámok mellett a kormány-
tól függ.

Ebben a hónapban a terménykeres-
kedő kedvezőbb helyzetben volt, mint a
malom, s nagyobb árat adhatván a bu-
záért, mint azok, 6 könyvelhette el azt a
kis nyereséget, ami a vámtól és szállítási
költség mellett megmaradhatott. Mert ez-
zel is le kell számolnunk: a legtöbbet a
kivitt búzában mégis az állam keres, mert
a buza ára ma a Bánáthban vagononként

53000 lej, s mire Bécsbe viszik, épen 97000
lejbé kerül: az 53.000 lejes búzában tehát az
állam kiviteli illetékben, adóban, s külön-
böző államok szállítási díjakban 44000 lejt
keresnek, ami semmiképpen sem kevesebb
83 százaléknál. A gazda és a kereskedő
együtt alig keres annyit, mint az állam.

S nem rejtenezes hiba-e, ha az állam
nem tud igazságot tenni, hogy miután a
kereset javát ugyis elveszi és ezzel általá-
nos szegénységet teremt, a megmaradó
filléreket kiknek juttassa?

Az ipari fejlődés csakugyan országos
érdek; a malomipart pedig különösen nem
nélkülözheti egyetlen agrár-állam sem, mi
lehet hát az oka annak, hogy mégis szán-
dékosan a malmok elkerülésével irányít-
ják a legfontosabb termények útját a nagy
világpiacok felé?

A Bánáthban most az történik, hogy a
78 kilós és jobb búzákat kiviszik Bécsbe
s a malmoknak megmaradnak a gyengébb
minőségek, hogy még kevésbé ver-
sezhessenek a külföldi termékekkel. S
a malomipar eltorzít, feléli saját tökéit,
holott virágzásra és fejlődésre volna hiva-
la.

Nem tudjuk, mi lesz a kormány dön-
tése, de nagyon helyesnek tartanók, ha
ezt az ügyet az agráriusok magukévé ten-
nék és minden súlyukkal arra töreked-
nének, hogy a malmokká nézve az egész
ges és igazságos helyzet beálljon. — A
gazdát ebben az esetben ugysem fenyegeti
kár, mert a malom is megfizeti a búzáért
amit a világpiaci paritás megenged, te-
hát a gazdák nem járhatnak rosszul, el-
lenben az egész nemzetgazdaság nyer erő-
ben, aminek jótekonny hatásait mindenki-
nek igen hamar éreznie lehetne.

Esti értesülésünk szerint a lisztkiviteli
vámja ügyében a kereskedelmi minisz-
ter a malomkiviteliséggel azt közölte,
hogy a jövő héten összeülő miniszterta-
nács fogja ezt a kérdést tárgyalni.

az következett, hogy a német pénz ma
olyan szilárd, mint az osztrák korona,
vagy a dollár. Igen, mert a németek
sokkal többet tettek annál, amit ígér-
tek, mert megállították a bankkórpést.
Amióta járadékmárka van, nem került
új papírmárka a piacra és így az új
helyzetet nem a járadék-márka terem-
tette, hanem ez a másik elhatározás. És
ha a németek nem hoztak volna új
pénznemet forgalomba, akkor is szilárd
volna ma a márka, amelyet szilárd fe-
dezet alapjára helyeztek. S nem is az
elnevezés a fontos, hanem az alapok
szilárdsága. Bár a lejt szilárdítanak
meg úgy, ahogy a német márkának si-
került visszaadni belső erejét. A 2.90
svájci frankon jegyzett lej mellett úgy
virágzanék az ország, ahogy a száz-
frankos idején sem virágzott, csak te-
remtsék meg a pénz belső, változatlan
erejét.

A mai pénzpiac

Péntek, január 25

A világpiacot ritka nyugodt nap
volt ma: a francia frank kevéssel emel-
kedett, az olasz lira is javult lényegte-
nül s a német márka javulása egyenest
meglepetésszámba megy.

Az erdélyi pénzpiacot szintén
nyugodt volt a hangulat. Reggel 34.80—
34.85 lejes svájci franknak megfelelő al-
apon indult meg az üzlet, amely azonban
egész nap nagyon gyenge volt. — A többi
árfolyamok: cseh korona 5.84—5.85, dol-
lár 201 és fél—202, angol font 852—854,
olasz lira 8.78—8.82, francia frank 9.05
egy lejtért 190 magyar, 354—356 osztrák
korona.

Délután a párisi nyitás hírére az
árak emelkedését várták, mert Párisban
a lej helyzete gyengült; de mivel kínálat
egész nap bőven volt, az árak nem emel-
kedtek, sőt valamivel a reggeli árfolya-
mok alatt záródott a nap.

Mai zárlatok:

Zürichi devizák: egy dollár 5.79 és
kétnyolcad, egy angol font 24.48, száz fran-
cia frank 26, száz olasz lira 25.15, száz
cseh korona 16.80 és fél, A lejt zárlatkor
nem jegyezték, nyitáskor 2.90 volt.

Bukaresti déli zárlat. Valuták: egy
francia frank 9.55—9.60, egy angol font
855—860, egy dollár 200 és fél—201, egy
olasz lira 9—9.10, egy svájci frank 35 és
fél—36 és fél, egy cseh korona 5.70—5.80,
egy Napoleon arany 785—800, egy leva
1.30—1.33, egy török lira 102—105, egy
drachma 4.00—4.20, egy dinár 2.25—2.30,
száz magyar korona 0.55—0.56, egy osztrák
korona 0.28 és fél—0.28 és háromnegyed.

Devizák: Páris 9, London 849, New-
york 200, Milánó 8.80, Zürich 34.90, Prá-
ga 5.82, Bécs 0.28 és egyenred, Budapest
0.70 lej.

Budapesti árfolyamok: egy dinár 376,
egy angol font 1280.50—140.00, dollár 30350
—33350, francia frank 1370—1520, száz
osztrák korona 42.50—47.50, korona.

(—) Budapesti értéktőzsde A
mai tőzsdénapon az árfolyamok általá-
ban erőteljesen emelkedtek.

Zárlati árfolyamok ezer koronákban:
Magyar hitel 680, Osztrák hitel 194, Salgó
714, Rima 136, Déli vasút 110, Államvasút
475, Kohó 47 és fél, Atlantika —, Ganz-
Danubius 4575, Kőszén 3050, Papír 41,
Nasici 2525, Szlavónia 106, Földhitelbank
335, Viktória 209, Kereskedelmi hitel 25,
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 1512,
Beocsinai 1275, Uríkányi 970, Láng 163,
Lipták 17 és egyenred, Schlick 103 és
fél, Brassói 395, Zabolai 140, Baróti 10,
Cukoripar 3875, Klotild 130, Temesi
szesz 112, Hungária Műtrágya 240, Olasz
Bank 27, Angol-Magyar Bank 93 és fél,
Leszámlító 117, Magyar-Cseh Bank 22,
Kronbergerfa 15, Közüti 36, Csáky 25, Iz-
zó 770, Magnezit 3450, Ofa 625, Malomsoki
12, Pesti Hazai 4590, Fegyver 1475, Nova
141 és fél.

(—) Hova lett a 335 millió? Teg-
nap közöltük, hogy a bukaresti sajtó kifo-
gásolta az Osztrák-Magyar Bank arany-
készletéből eredő első részlet elszámolását
kifogásolta és azt állította, hogy a Banca
Nationala az államot 335 millió lejjel meg-
károsította. Most arról értesülünk, hogy a
Banca Nationala szerint csak elszámolás-
technikai kérdéssről van szó, mert az Osz-
trák-magyar Banktól átvett aranyat a
Banca Nationala aranyalapjához csatol-
ták, és egyszerűség kedvéért a papír fran-
cia frankos árfolyamon számoltak el az ál-
lammal.

5-600 holdas

és jók agrárreformmentes erdő,
szé es vagány közelében megve-
teire keresünk. Ajánlatokat e lap
kladónvatalába „Bükkeidő” jellegre kérünk.

(—) A vámtarifamódosítása
Bukaresti tudósítónk jelenti, hogy az
UGIR tegnap délután fontos értekezle-
tet tartott a vámtarifa módosítása ügyé-
ben; a gyáriparosok egyhangu határo-
zata a vámvédelem felemelése mellett
szólt.

(—) A pénzügyi kerületek új
beosztása. Bukarestből jelenti, hogy
a pénzügyminiszter tíz pénzügyi kerü-
letre osztotta fel az országot a pénz-
ügyi ellenőrzés szempontjából. Erdély-
re esnek a következő kerületek: VII.
főfelügyelő D. B. Jonescu, Brassó, Fogar-
as, Nagyküküllő, felügyelője M. Andrei
Nestor; Háromszék, Csík, Udvarhely,
felügyelője V. Tarean; Székely, Alsó-
Fehér, Kisküküllő, felügyelője S. Steres-
cu, VIII. kerület. Főfelügyelő J. Arseno-
vici; Temes, Krassó-Szörény, felügyelő-
je A. Sterescu; Arad, Hunyadmegye, fel-
ügyelője A. Olteanu; IX. kerület, főfel-
ügyelő Fl. Vasilescu; Zilah, Szatmár,
Máramaros, felügyelője C. Micăleanu,
Torda-Aranyos, Bihar, Kolozsmegye
felügyelője G. Mares, Dézs, Beszterce,
Maros-Torda, felügyelője P. Florian.

(—) A külföldi adósságok fize-
tésének módosításai. Bukarestből ar-
ról értesülünk, hogy a pénzügyminiszter
tegnap hagyta jóvá azt a szabályzatot, a
melyet a múlt év június 3-i és december
16-i törvény végrehajtására nézve a kül-
földi tartozások fizetési hivatala által ki-
küldött bizottság dolgozott ki. A 26. sza-
kaszból álló rendelet részletesen kiterjed
a tartozások rendezésének minden moz-
zanatára és azzal a szankcióval van ellát-
va, hogy aki ezeket a pontokat nem tartja
be, a törvény értelmében való fizetés ked-
vezményét teljes egészében elveszíti. A 4-ik
szakasz kimondja, hogy a hivatal fogja
megállapítani azt az időköz, amelyben az
idegen tartozások 1922 évi közép árfolya-
mának megfelelő 30 százalékos biztosítékot
kell letenni. Ez a biztosíték a 6. szakasz
értelmében lehet készpénz, államkötvény,
állami garancia, jelzálog, román részvény-
társaságok részvénye, vagy bankgarancia,
esetleg egyéb érték, amit a hivatal fede-
zetül elfogad. A 9. szakasz azt állapítja
meg, hogy az első négy esztendőben az
annuitás 7.33 százalékos lesz, amiből 4 szá-
zalék a kamat és 3.33 százalékos az amorti-
záci. A 10. szakasz rendelkezése szerint az
annuitást a 4-ik év elmúltával újra fogják
szabályozni, azonban a romániai adós a
lej esetleges javulása mellett sem kötelez-
hető arra, hogy tartozását 12 évnél rövi-
debb idő alatt fizesse le.

(—) Kisiparosok forgalmi adó
ja. A brassói ipartestület vezetősége közli,
hogy a 200 ezer lejnél kevesebb évi bevé-
tellel dolgozó tagjai számára az ipartestü-
let helyiségében rendelkezésre állanak
azok a nyomtatványok, melyek a forgalmi
adó havi fizetésének kéréséhez szükséges
sek s az ipartestület kiállítja a kérvényt
is, a kiállításához a tagoknak be kell hoz-
niuk az eddig vezetett „Registru Special”-t
is. — A vidéki ipartestületek helyesen te-
szik, ha ehhez hasonló módon látják el
tagjaikat nyomtatványokkal s az áltá-
nyban való fizetés ügyében tagjaiknak se-
gítségére vannak.

(—) A mezőgazdasági kongressz-
szus. Ez év február hó 4-én és 5-én két
napos mezőgazdasági kongresszust hív-
szek Bukarestben az Agronómia Társaság.
Fizetési egyesület a regát mezőgazdait fog-
lalja magában.

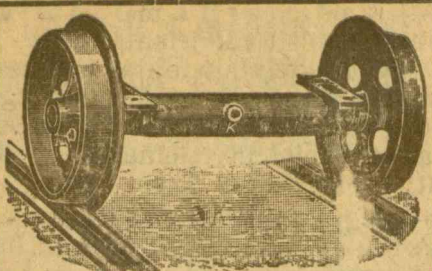
(—) A kereskedelmi kamarák
értekezlete. Bukaresti tudósítónk je-
lenti, hogy tegnap Bukarestben megala-
kitották a kereskedelmi és iparkamarák
országos bizottságát, amely elhatározta,
hogy az idei országos kamarai kongressz-
zust augusztus vagy szeptember hó fo-
lyamán Nagyváradon tartja meg. Az ala-
kító gyűlésen Bukarest, Jassi, Marosvá-
sárhely, Konstanca, Kisinev, Braila, Ga-
lac, Nagyvárad és Temesvár voltak kép-
viselve. A kamarai bizottság kiküldötte-
ket fog választani a párisi kereskedelmi
kamarai tanácsba is.

(—) A Banca Albina brassói deviza-
osztályának telefonszáma 602 és 94. —
Vesz és elad mindennemű idegen devizát
effektív bankjegyet a legjobb árfolyamo-
kon.

Kiadó: „Brassói Lapok” nyomdája.

**SZÖNYEGEK
BUTORSZÖVETEK
FÜGGÖNYÖK
HENCERTAKARÓK
ASZTAL ÉS ÁGYTAKARÓK
ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!
OLCSÓ ÁRAK!**

ORENDI „Tsa.”
SZÖNYEGHÁZ.
KAPU-UCCA 60.
Telefon 340. 2006 Telefon 340.

IPARVASUTI ANYAG

Öntött acélkerekek, keréktengelyek, csapágyak, fordítóköröngök, váltók, sinék, sín-szegek, acél-talpfák, csavarok, gömbfa szállító kocsi, bilentő-kocsik, valamint minden-fajta iparvasuti lokomotívokat szállít:

2043

Transsylvania R.T.

Gyárak: Tg.-Mureş, Budapest, Wien.
Iroda: Brassó, Lópiac 32 szám.
Telefon szám: 53., III. osztály.

VÁROSI JÓDOS GYÓGYFÜRDŐ

NOVISAD (Jugoszlávia)

Pensio rendszer. Kiltűdő ellátás és szobák.
Izappkezelések. Sósfürdők. Hydrotherapia.
Röntgen-laboratórium. Kvarc-lámpa.
Diatthermia és villamos kezelések.
Állandó fürdőorvos! Nyitva egész évben!
Téli kúra

Szállodák, éttermek- és vendéglőknek ajánlom
egy-éveszközök és teljes garnitúrák

BEEZÜSTÖZÉSÉRE

elsőrendűen berendezett műhelyemet.
Nagy rendeléseknél mintadarab díj-
talanul készül. ILLYÉS K.
Brassó, Szt. János-ucca 28. 2018

253—924 tan. szám.

Az összes egyletek, egyesületek,
szindikátusok stb. figyelmébe.

A belügyminiszter urnak 1923 évi november 30-án 100315 sz. a. kelt rendelete alapján az összes Brassóban létező egyletek, egyesületek, szindikátusok, társaságok, klubok, kaszinók és mindennemű más egyesületek akár minő. név alatt, a melyek kulturális képző, zene, sport, mulató, humanitási és segély célokat szolgál-
nak, továbbá patronage egyesületek, tűzoltó egyletek és rendőri jellegű egyletek rövid idő előtt lettek felhíva, hogy egy ki-mutatást a következő rovatokkal készítsen-
nek és pedig:

1) Az egylet, egyesület stb. neve, 2) hely, 3) ha fiókok léteznek, hely és megye, ahol ezek léteznek, 4) cél, 5) hatóság, amely működését engedélyezte, 6) a miniszteri en-gedély száma, amelynek alapján működik, 7) Kelt, nap, hónap év, 8) megjegyzés és azt egy román nyelven szer. szített szabá-lyrendelettel minél hamarabb, a polgár-mesteri hivatalnak (statisztikai hivatal) ter-jesszék be.

Minthogy ezen szabályrendeleteket ezideig csak néhány egylet terjesztett be, az érdekelt egyletek újlag és pedig saját érdeklükben felhívatnak, hogy a vonatkozó szabályrendeleteiket legkésőbb, okvetlenül 1924 január 30-ig a polgármesteri hiva-talnak terjesszék be.

Brassó, 1924. évi január hó 22-én.

7319

A városi tanács.

Hirdetmény.

Bikszád község 11 drb. takaréknak sürgős beállítását tervezi. Mindazok, kik e munkálatokat a földmunka kivételével vál-lalni óhajtják, forduljanak a sepsibük-szádi községi előjárósághoz.

Bikszád, 1924 január 21.

7316

Az előjáróság.

Keskenyvágányu vasutak

teljes fel-szerelése a **győri** vasgőzgyár gyártmányainak kizárólagos eladása. — Angol-Magyar Bank Részvénytársaság keskenyvágányu vasutosztály.

Képviselők: Arad, Geiringer és Böhm okleveles mérnökök, Strada Eminescu No. 5, Cluj, Erdős Mór okleveles mérnök.
Állandó erdélyi irodát! Nyomjelzés:
Tervezés! Építés!

Rador Arad 3 33

25

Mély fájdalommal tudatom, hogy a forró szeretett nagynén, rokon és jó ismerős

Bokor D. Józsefné

sz. Gräff Erzsébet

f. hó 24-én reggel 8 1/2 órakor, é. etének 81 ik évében hosszas szenvedés után az Urban csendesen elhunyt

Temetése f. hó 26-án, szombaton d. u. 4 órakor lesz román. kath. szertartás szerint az evangélikus temető halottas házából a családi sírboltba.

Lelkiudveért az engesztelő szent-mise a dozat 28-án reggel fel 8 órakor fog a román kath. plebánia templomában az Egek Urának bemutatni.

Brassó, 1924 ján. 25-én.

FRANKENBERG JÓZSEF mint decse.

Elsőrendű, száraz BÜKKTÜZIFA

waggon-telekben ab feladó állomás vagy házhoz szállítva legjutányosabb áron megrendelhető
SZIKLÁS fatermelőnél
Brassó, Weisz Mihály-ú. 6. Telefon: 508

UNITED STATES LINES

amerikai állami hajójárat

NEW-YORK-ba

Brassó Southamptontól át Cherbourgba

GEORGE WASHINGTON

Január 28. (Bostonba) március 22, április 19.

President Roosevelt febr. 4, március 8.

President Harding febr. 11, március 15.

Amerika febr. 22, március 26.

Indulás Southamptontól és Cherbourg-ból 1 nappal később.

Southampton—Cherbourg-ból

LEVIATHAN

április 1, április 22, május 13.

Minden közelebbi felvilágosítás az alábbi címeknél

Áruk legelőnyösebb szállítási lehetősége.

UNITED STATES LINES

Romániai vezérképviselet: „MERCUR”

Bukarest, Temesvár, Csernovitz.

Galea Mojlari 51. Hunyadi-utca 8. sz. Lillengasse No 15.

Az előkelő világ csak Ch. Dupré féle

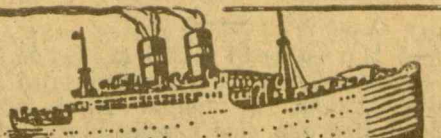

BOUQUET D'ORIGAN

Kölnivíz, Rizsport.

használ. Arczsermet

CH. DUPRÉ PARIS

FABRE LINE

Francia hajózási társaság.

Direkt vonalak átszállás nélkül.

CONSTANTA direkt NEW-YORK

CONSTANTA JAFFA-MARSEILLE

CONSTANTA—CANADA

CONSTANTA DÉLAMÉRIKA

Felvilágosításokért és jegyek iránt lehet érdeklődni:

157

„Sarnia” Pasagiul Comoedia Bukarest

és „Reclama” Cluj.

Rador Cluj 107

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy szó ára: 2— lel. — Vastagabb betűvel 4— lel. — Legkisebb apróhirdetés ára 20 lel. Csak válaszbélveggel fe szerelt kérdézőkódásokra válaszolunk. Apróhirdetéseket a fenti eredeti árak mellett bizományosunknál is feladhat minden helyiségben, aki aztán pontosan továbbítja, kiadóhivata unkh

Mielőtt ékszerelt eladná, győződjön meg, hogy platina, arany, ezüst, briliáns, gyémánt és fogsorokért legmagasabb árat fizet Rosenberg M. ékszerész, Brassó, Kapu-u. 13. 7260

Elegáns frakk és mellény se yembélés-sel középmetre eladó. Cim a kiadóban.

Confeció segéd megbízható, ki esetleg egy üzlet vezetésére is képes, azonnalra kerestetik. Muzsaj József ruhagyára, Arad. 258

Gyermektelen házaspárnál Bukarestben február elsejére kerestetik egy jól főzni tudó, feltétlen megbízható mindeneslány, lehet korosabb ö-zvegy is, havi 600 lej fizetéssel és az utiköltség megtérítésével. Ajánlatokat Damian, Bukarest, Că-suta Postală 243, Szóbeli információ Brassói La-poknál Révész-nél. 7244

Eladó egy 4 lóerős ágragató 10 volt, 40 amp. Ára 81000 lei. Érdeklődni Majorul Mura vendéglőben, Kolostor-ucca 9. 7245

Jutányosan eladó eltávozás miatt egy 6-8 HP. cséplésre is használható jókarban levő benzinnemű motoros fűvágó-gép. — Benedek Béla Áld. Nagyenyed, Str. Unirii 31 7252

Eladó egy „O” számú szállagcseréprést és egy drb. Kollergang (agyagtörő mű üzemképes ál-lapotban Keresünk megvételre 1. drb. 1-es számú 300 m/m szállag cseréprést és egy drb. kézi haj-tású kupás prést. Első zilahi gőzcserépgyár Zala-u. 7259

Megvételre keresek kéz alatt egy jókarban levő pianinót. Cio-crac 18. sz., vagy Constantinescu állomásházánál, Bras-ó 7284

Egy kovács-műhely szerszám eladó, Tudakozódni lehet Paizsnál, Mester-u 19. 7291

Einfache Schlafgelegenheit (eventuell ganze Verpflegung) erhält solider junger Mann. Adresse unter No. 7296 in der Administration

Székelvudvarhely főuccán Jőfor-galmu étterem-kávéház, a városban egyetlen kerthelyiséggel eladó, esetleg kiadó. Barkóczi Al-bert, Odorheiu. 7297

Szeszipari vállalat líkőrgyárral keres azonnali belépésre adminisztratív munkálatokban teljes-en jártas románul is beszélő vezető tisztviselőt. Nő-s egyének, akik a líkőrgyártásban jártasak, előny-ben részesülnek. A vállalat község melletti tanyán van, ahol azonnali elfoglalható lakás áll rendelkezésre. Ajánlatokat „Szakember I.” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja 7306

Keresek egy úrlányt gyermekeim mellé, aki a háztartásban is jártassággal bír. Cim 7289. szám alatt a kiadóhivatalban.

Keresünk egy üres butorozatlan szobát. Bővebbet 7322 szám alatt a kiadóhivatalban.

Eredeti Sack Leipzig ekék

minden nagyságban, továbbá mindennemű mezőgazdasági gépek csak nálam kaphatók. Mielőtt szüségletét beszerezné, kérjen ajánlatot.

Bartha Árpád

Sít Gheorghe — Sepsiszentgyörgy.

— KÜLÖN VETŐMAG OSZTÁLY! —

Hálószoba berendezés olcsón eladó. Me-
tekinthető Hirsch-ucca 26. szám alatt 12-től 2-
72

3 drb. cylinder-zita, felvonók, dar-
tisztító és többféle malom alkatrészek átalakít-
miatt jutányos áron eladó. Csak személyesen tá-
gyalok Olga malom. Köpec. 72

Házépítésre alkalmas telkek Óra-
sóban eladók. Felvilágosítást ad Rokay K.
roly, Hosszu-ucca 4 szám. 72

1 drb jég készítő gép eladó. Bővebb felvilágos-
tással szolgál Gróf Mikes Armin jószágigazga-
sága Zaboafűrésztelen. 72

Házikasszony kerestik Budapes-
kőfőző mérnök családijához, gyermekszere-
várashoz értő. Szepessy Elekné Radna, Ara-
megye. 72

Vasesterga használt, 2 m. esztergá-
hosszal megvételre kerestetik. Gaál Antal gép-
Gyergyóalfalu. 72

Leve-eznék okos, szellemes fukkal. Levele-
„Tél van” jeligére a kiadóba kér k 72

Lenmagot veszek bármely tételbe-
Bonczos olajmalom, Nagyszalonta 730

Keresek fűszer és csemegéüzletem részére, e-
csemegészakmában elsőrendű kiszolgáló, román és németül beszélő fiatalembert, ugyancsak németül és románul beszélő-kiszolgáló kisasszony. Fényképes ajánlatokat a „Szamos” kiadóhiva-
lába (Sátmár) kérek. 73

Egy 3 tonnas teherrautó 65 ezer leiert azo-
eladó. Dová y. Nádlac. 73

Széna érkezett, prima minőségű. Kapa-
Eölvös-ucca 4 73

Gépirón román magyar iroda gyá-
laltal állást keres. Ajánlatok a kiadóhivatalba-
retnek „Jó munkácr” jelig re. 73

Bandi. Egészség-ek vagyunk. M-
kor jön Gizi? 73

Intelligens csa adnál jobb fiatal em-
teljes ellátást kaphat. Cim 7308 szám alatt a
adóhivatalban. 73

Örök árba eladó malom jó szerkezettel, k-
pár kövel és két hold szántó földdel. Értel-
lehet Pajor Györgynél, Bodoján. (Háromszékme-
73

Kiseb száraz raktárhelyiség keres-
tik. Irásbeli ajánlatok „Industria” jeligére a
kiadóhivatalába kéretnek. 73

Lakás 1 szoba, konyha és melléke yisé-
kerestetik. Ajánlatokat a kiadóhivatalba „32”
igére. 73

Lakást keresek, 2 szoba, konyha és m-
lék helyiségekkel. Ajánlatokat „53” jeligére a
adóhivatalba. 73

Román-magyar nyelvet tökéletesen bíró

IRNOKOT

keres dr. Fábán László ügyvéd, Baró-
ton. Állás mielőbb el foglalandó Fi-
zetés megállapodás szerint. 7317

SATMAR DACIA

(volt Pannonia) szálloda, étterem és kávéház. Kiltűdő kony-
elsőrangú szobák, hideg-meleg vízvezetékkel és kö-pontli 7318

Belföldi és amerikai származásu

kenő- és hengerolajok

az összes célokra,

elsőrangú minőségű

tovottazsír

bel- és külföldi gyártmányu

szinbőrhajtósíjak

minden méretben, egyszerű és dupla

kivitelben, elismerten legmegbízhatóbban

szállít az

E. SZ. G. E. GÉPOSZTÁLYA

Nagyszeben, Só-ucca 22. szám.

Târgu-Mureş, Piaţa Mihaiu-Viteazii.

Ajánlatok és minták ingyen és azonnal.

VASÁRNAP

A hír sebessége.

Irt: Kosztolányi Dezső.

Bementem a városba, de zugó fejfel tértem vissza. Kalandos hírekkel fogadott mindenki.

Jól ismerem ezeket. Évekkel ezelőtt tudományosan tanulmányoztam. Sőt kísérleteztem is, hogy megállapítsam terjedési sebességüket.

A hangé körülbelül 330 méter másodpercenként, a fényé körülbelül ezerszer anynyi. Izgatott, hogy a közszereplők, melyek oly rejtélyes, fényes pályafutást futnak s átszaladnak a világűr éterén, száraz, nyirkos levegőn, testünk ideghálóján, milyen módon haladnak. Eddig a tudomány nem gondolt ilyesmire. A lélektan sem.

Erre a célra egy érdekes, mindenkit foglalkoztató hírt találtam, melyet kevesen tudnak. Mesterségesen terjesztettem. Egy órán belül — először, sürgönyben, írásban, telefonon, — tudattam vagy husz emberrel. Nem akárhogyan. Kiválasztottam azokat, kik állandóan kávéházakban, körökben, társaságokban élnek s közismert fecsegők. A tudósoknak sem közönyös, hová teszi le a baktériumokat. Nem a friss hóra helyezi, hanem langyos, erjedt marhahúslevesbe.

Vártam pár napig. Bevallom, kísérletem kudarcot vallott. A csíra nem fogant meg, fáradságom kárba veszett. Lehet, hogy tudta néhány ember, de nem beszélt róla senki, még az sem, akire rábízam, még aksem, mikor kérdezősködtem. Mintha eltemették volna az egészet.

En azonban nem csüggedtem. Más módszerhez folyamodtam. Magamhoz hívtam egy bizalmas, jóbarátomat, ki utálja a pletykát — komoly, otthon élő, föltétlenül megbízható ember — s így szóltam hozzá:

— Mondanék valamit. De kissé kényes. Hivatalos titok tudnillik.

— Kérlek.

— Előbb azonban add becsületszavad. Soha, senkinek.

— Soha, senkinek. Becsületszavamra.

— Esküdj meg.

— Esküszöm.

Odahajoltam hozzá és fülébe sugtam valamit. Olyan badarságot, melyet senki sem hihet el. Gondolom azt, hogy egy portugál rohamcsapatot aznap szállásoltak el egyik gőzfürdőnkben.

Barátom — a komoly, otthon élő, föltétlenül megbízható ember — szót sem szőtt. Ajkára harapott, hallgatott. De hamarosan izgatott lett, feszengett a helyén, elment. En is elmentem, a városligetbe, sétálni.

Ott találkoztam egy öreg rokonommal. Láthatóan megörült. Aztán karomba öltötte karját, félre vont, oda, hol kevesebben járnak.

— Te sammit se tudsz? — kérdezte. Mondanék valamit. Ez azonban titok. Szigorúan hivatalos titok.

— Parancsolj.

— Add a kezed, hogy nem terjeszted.

— Itt van.

— Esküdj meg.

— Esküszöm.

Fülembé sügött valamit. Hogy mit, azt — a fentiek alapján — most sem árulhatom el. Csak annyit, hogy elszápadtam az örömtől. Kísérletem ezúttal sikerült.

Kivettem zsebórámat; huszonhat perc mult el azóta. Megállapítottam, hogy az a valami az első kerületből kiindulva beszélget a összes kerületeket s a város környékét, a Várhegyről átugrott az Istenhegyre, és Orbánhegyre, onnan a Sashegyre és Gelérhegyre, a Ferencz József-hídon lerohant az Üllői-úton, a Tisztviselőtelepre, innen a Józsefvárosra át a Dunapartira, végigroptult a köztemető sírjai között és felébresztette a halottakat, majd a lipótvárosba roptott, míg végre szabályos körfutását befejezve, alig fél óra múlva a városligeti tóhoz érkezett vissza, hozzám. Mire hazamentem, ezzel fogadtak s minnen perben csöngött a telefonom.

Most számolni kezdtem. Tekintetbe véve, hogy az emberi agyvelő, ha nem is oly világos, de valamivel — nem sokkal — súlyosabb és kicsit ellenállóbb közeg, mint a levegő, kiderült, hogy az ilyen hírek terjedési sebessége másodpercenként 300.000.000 méter, tízezerszer akkora mint a fényé és milliószor akkora, mint a hangé.

De csakis ily módon terjednek. Kiküldhetjük. Az céltalan. Újságba tehetik. Azt nem mindenki olvassa. Falragaszokon hirdethetik. Azt senkinek sem olvassa. Ehhez egy titoktartó jóbarát kell és becsületszó.

Meditáció este az uccán.

Örökös csavargó: csavargók
a decemberi szürke estén
magányom elől menekülni
egy forró szájra lesvén

A fűszáraz aszfalt szelvé
tragikusan kong lábam alatt
s az a kevés poézis ami jól esne néha
bizony mind-mind elszalad

Mindössze kékes köd kuszlik a házakon
s egy-egy lámpánál petróleumfénynél ülnek
talán vacsoráznak, vagy aludni készülnek

a lakók. Holnap is lesz egy nap,
sokan máris lefeküdték és álmodnak
s a kék ködben cigarettatűz keresi a száját
[egy vándornak.]

SEIDNER IMRE

Egy mindenható táncosnő.

1912-ben vendégszerepelt a bécsi és budapesti operában az orosz császári ballett, amely már három évvel előbb bemutatkozott volt a bécsieknek a híres Pawlowna Annával mint legnagyobb attrakciójával. Ez alkalommal Keszinszkaja a kisasszony volt a ballett-társulat női csillaga és még sokan emlékeznek vissza táncművészetére és kosztümjeire — nyolc méter hosszú uszálya mellyel az „Armida pavilonja” c. táncjátékában a színpadon megjelent, éppoly nagy feltűnést keltett mint legművészeiből táncmutatói. De nem sok színházlátogató tudta akkoriban, hogy Keszinszkaja kisasszony magánélete mely egész Pétervári társaságát foglalkoztatta, sokkal érdekesebb mint művészi pályafutása. Ma kimondhatjuk, hogy kalandos életsorsa legalább is van olyan színes és fantasztikus, mint akár Elszler Fanny vagy a Taglioni élete.

Nem ez volt az első alkalom, hogy Keszinszkaja kisasszony a bécsi publikumnak bemutatkozott; néhány évvel előbb még az öreg Fercncz József császár is, aki pedig már igen ritkán járt ki este, megjelent a színházban, bizonyára kevésbé tánca iránti érdeklődésből, semmint kíváncsiságból, hogy meglássa azt a hölgyet, aki északi szomszédjának szívét bilincskébe verte. A fiatal orosz trónörökös barátsága a szép táncosnővel ugyancsak trónalépteig és házasságáig tartott. Ez véget vetett a kettő közötti szerelemnek; a meggyilkolt orosz cárné levelei bizonyítják, hogy mily szenvedélyes szerelmmel kapcsolódott a két hitvestárs egymáshoz; Oroszországra nézve talán jobb lett volna, ha II. Miklós cár kevésbé hű feleségéhez, mert akkor valószínűleg nem állott volna annyira a császárné és Raszputin végzetes befolyása alatt. A cár és a táncosnő későbbi viszonyára vonatkozó érdekes adatokat találunk Wolhonsky Sergius herceg nemrég megjelent emlékirataiban.

Wolkonsky herceget, aki az orosz színház és hazája irodalomtörténete körül kitűnő érdemekkel bír, 1899-ben nevezték ki a pétervári császári színházak igazgatójává, abban a reményben — mint Frederiks báró megjegyzi — hogy személyében megtalálták azt az embert, aki képes lesz a színházi ügyekre szüntelenül beavatkozó nagyhercegek tulkapásainak ellentánni. Hiu reménység —: ami a ballettet illeti igazgatóságának évei teljesen meddő harcokban öröltek fel a mindenható Keszinszkaja befolyásával szemben. A táncosnő azonban a cár nagybátyjával élt (akit a forradalomban a nagyhercegek tömeglegyilkolásánál Alapajevszkben megöltek) és korlátlanul uralkodott pártfogója felett. A cár — beszéli Wolkonsky herceg — azt hitte, hogy a táncosnővel való barátsága a szegény hölgynek hátrányára volt és hogy emiatt üldözik ellenségei. Lovagiassága azt parancsolta tehát neki, hogy minden alkalommal közbelépjen javára és sohase utasítson vissza egy oly kérést, melyet a táncosnő nevében elébe terjesztettek. Így pl. személyesen változtatta meg a héli műsort abban a hiszemben, hogy a ballett tulságosan igénybevetett művészeit pihentetni kell, holott valójában csak Keszinszkaja akarta művészi vetélytársnője fellépését ama bizonyos estén megakadályozni. Egy alkalommal egy Drezdából szerződött elsőrangú erő, Grimaldi asszony, nagy sikerrel debütált és a szerződésileg megállapított legközelebbi ballett próbái javában folytak. Ekkor Keszinszkaja kisasszony megjelent az igazgatónál, tiltakozását fejezte ki azzal, hogy az illető ballett „az ő tulajdona.” Mivel tiltakozása nem használt, Wolkonsky herceget másnap Sergius nagyherceghez parancsolták, aki kijelentette neki, hogy Felixowna Matild nem fogja tűrni, hogy egy más művésznő fellépjen ebben a ballettben. Hiába volt Wolkonsky

herceg minden ellenvetése, hiába mutatott rá arra, hogy Grimaldi asszonnyal szemben szerződési kötelezettséget vállalt a színház, hogy táncosnőnek nem lehet monopoliuma valamely darabra stb. Egy pár nappal később titkos írású táviratot kapott Németországból. Minthogy színházigazgatók rendszerint nem szoktak ilyen táviratokat kapni, el kellett mennie az udvari minisztérium irodájába, hogy a nyilván nagyfontosságú államügyekre vonatkozó sürgöny tartalmát megtudja. És mi volt a tartalma? A főudvarmester parancsa — aki ezidőszent éppen Darmstadtban időzött a cárral — hogy nem szabad Grimaldi asszonyt felléptetni. A próbákat erre természetesen félbe kellett szakítani, Grimaldi asszony dühösen hagyta el Pétervárt és Oroszországból mindenütt elmesélte, hogy milyen mértékben dül a protekció Oroszországban. Hasonló esetek gyorsan ismétlődtek.

Az igazgató és táncosnő közötti harcban természetesen az utóbbi maradt a győztes. Bukásom oka — meséli Wolkonsky herceg — az u. n. „fisimék” voltak. Így nevezik azokat a drótfonadékból készült kosarakat, melyeket a XVIII. század hölgyei szokmányaik alatt viseltek, hogy azoknak szélesebb formát adjanak. Szóval krinolinok. Bizonyos idővel a fent elmondott intrikák után Keszinszkaja átvette a „Camargo” c. ballett főszerepét. A második felvonásnak egyik táncához egy egész új különleges ruhát készítettek egy festmény után, mely Nagy Katalin cárnőt ábrázolja abban a béli ruhában, melyet a II. József által tiszteletre rendezett ünnepélyen viselt. Abban az időben az egész pétervári társaság szenvedélyesen érdeklődött színházi ügyek iránt és ami a kulisszák mögött történt, azt a szalonokban, klubokban, előkelő vendéglőkben kitergették és részletes pletykákban megtárgyalták. Így csakhamar tudomására jutott az igazgatónak Keszinszkaja kisasszony nyilatkozata, hogy sohasem fogja a kosztümjéhez tartozó abroncs kosarat felvenni. — Az előadás estéjén a Mária-Színház megtelt a legelegánsabb közönséggel és mindenki felcsigázott kíváncsisággal leste, vajjon Felixowna Matild krinolinban fog-e fellépni vagy nem. Wolkonsky herceg igazgatói páholyában ült, mikor meghozták neki a hírt, hogy Keszinszkaja k. a. a ruhátárosnő, aki a végzetes drótszoknyát hozta neki, a következő szavakkal küldte a pokolba: Vigyék ezt az undokságot! Csinalhattok amit akartok, de drótkosarat sohasem fogok magamra venni! És valóban anélkül jelent meg a színpadon! A következő napon az igazgató fegyelmi büntetést rótt ki rá „az előírt kosztüm önhatalmu megváltoztatása miatt.” Ez aztán kitörte a nyakát, mert rögtön berendelték az udvari miniszterhez, aki utasította, hogy a büntetést nyomban vonja vissza. Wolkonsky herceg megsokalta a folytonos civakodást, kihallgatást kért a cárnál, amelyen leírta Keszinszkaja kisasszonynak a fegyelemmel össze nem egyeztetendő kivételes pozícióját — de ezzel nem ért el egyebet, minthogy elbocsátatása iránti kérését elfogadták.

Ezeket beszéli Wolkonsky herceg a táncosnőnek a kulisszák mögött gyakorolt befolyásáról. Sajnos mindenhatósága nemcsak erre a térre szorítkozott; csak a meggyilkolt cárnő leveleit kell fellapoznunk, hogy továbbiakat tudjunk meg Keszinszkaja viselt dolgairól. Sergius nagyherceg a tüzéség felügyelője volt és azok a visszaélések, melyek a háború alatt hivatalkörében uralkodtak, a lakosság legnagyobb megbotrányozását hívták ki. Egész nyilvánosan beszéltek Pétervárt, hogy Keszinszkaja kisasszony a tüzéségi anyagok szállítására illetéktelen befolyást gyakorol és hogy a hadseregszállítók jól tudják, hogy miért keresik a táncosnő protekcióját. A forradalom kitörésekor azon személyiségek közé tartozott, akiket a nép a legerősebben gyűlöl és Leninnel később gyönyörű és a legnagyobb fényűzéssel berendezett palotájába költözött be, míg az előbbi tulajdonosnő a Kaukázusban talált menedéket.

Ennek a különös, egyáltalában nem nagyon szép asszonynak, valami rendkívüli vonzerővel kellett rendelkeznie. Legismertebb eddigi hődolóit a cárt és Sergius nagyherceget megölték, de ezzel hódításai a császári családban nem értek véget. Még negyvenéves korában sikerült neki, megszeretnie magát Wladimirovics Andráshoz nagyherceghez, akit a legitimisták Oroszország törvényes császárájának ismernek el. Mikor a nagyherceg anyjával 1920 januárjában egy angol hajón menekült a benyomuló bolsevisták elől, a táncosnő részt vett az utazásban és pompás vagyontérő ékszereit Franciaországba mentette. Mária Pawlona nagyhercegnő halála után, Andráshoz nagyherceg — így beszélük emigráns körökben — nőül is vette a táncosnőt. Ugy látszik, hogy kalandos élete egyelőre bizonyos célhoz érkezett el.

(—t.)

A dilettáns

Irt: Barabás Loránd

(Dolgozószoba, olcsó butorok, az asztalon féltelt könyvosztály, est tíz óra. Viktor és Rudolf komoly beszélgetésbe merülve poharazgatnak. Körülbelül egykorúak: a harmincon jóval túl, de még innen a negyvenen. Viktor jó lényes, Rudolf szerény, kicsit érzélgős, őszintább mint a barátja.)

Rudolf (a szeme nedves, a hangja fátyolozott; nagy hévvel): Amikor beléptem a szobájába, már tudtam, hogy valaminek történni kellett. Nem volt meglepetés a számomra. Már hetek óta éreztem, hogy valami, vagy valaki megzavarja az életünket. Hiszen ismered Klárát, maga volt a megtestesült odaadás, alkalmazkodás, gyöngédség, csupa szív...

Viktor (főlényesen mosolyogva, leintó gesztussal): Banális megállapítások. Mindenkinek ilyennek látja az asszonyt, ha szereti.

Rudolf: Te nem ilyennek láttad Klárát?

Viktor: En azt láttam, hogy valami gondolkodás nélküli vonzódás fűz benneteket egymáshoz, kölcsönös megrészegítés, amivel egymást narkotizáltátok, anélkül, hogy egyiktek is bele mert volna nézni a másik lelkébe. Ez nem szerelem, ez az ösztönöknek vak rabsága, nem két élet harmóniája, ezek önámítások.

Rudolf (oda sem figyelve): Amikor hozzáléptem és megcsókoltam a száját, szokatlanul ünnepélyes volt, helyetlenné meg és bejelentette, hogy nagyon fontos mondani valóját.

Viktor (a szavába vág): És megmondta, hogy már nem szeret.

Rudolf: Nem azt mondta. Azt mondta, hogy beszéljünk okosan. Miképpen képzeltem el a mi ügyünk befejezését, gondoltam-e arra, hogy mi célja, értelme volna, ha tovább is együtt maradnánk. És azt kérdezte: nem érzem-e milyen meddő és hiábavaló volt az életünk, milyen elveszett két év volt ez a fiatalságunkból.

Viktor (mosolyogva): Ilyen okosan és igazán beszélt?

Rudolf (dühösen): Olyan volt, mint te szoktál lenni, amikor mások szerelméről beszélsz.

Viktor: És te mit feleltél?

Rudolf: Mit felelhettem volna. Először kíváncsisággal, hogy miért kérdezi ez-hiszen azelőtt sohasem beszélt ilyeneket, mi az oka, hogy egyszerre bizalmasan és kételkedő? Ő nem felelt, csak várta, hogy én beszéljek. Aztán elkezdtem beszélni, nagyon-nagyon sokat, képzelheted.

Viktor: Goromba voltál?

Rudolf: Goromba? Nem. Csunya befejezés lett volna. Csak őszinte voltam, ami néha nagyon rokon a gorombasággal. Megmondtam, hogy én is élni akarok, mint ő. Hogy ez a mi két évünk az enyém is volt, nemcsak az övé, az én érzéseim is oly értékesek, mint az övé és az én remegésem is van olyan szent, mint az övé. Ezzel szemben a csalódásom sokkal mélyebb mint az övé, akire, úgy látszik, más lázak várnak.

Viktor: És ő mit mondott?

Rudolf: Azt mondta, hogy erről nem ő tehet, hanem az élete, az a kielégületlenség, amellyel az ilyen szerelem, mint a mienk, együttjár. Azt mondta, hogy nekem észre kellett volna vennem, hogy nem boldog, hogy mást vár az élettől és hogy ennek a mi kis regényünknek régen vége van.

Azt hiszed, nem éreztem, hogy hetek óta nyugtalan? Voltak órái, amikor szóltanul bámult a levegőbe, ilyenkor azt a benyomást keltette, hogy nincs az eszénel.

Viktor: Csakhogy végre észrevetted.

Rudolf: Észrevettem akkor is, de nem tudtam mit jelent.

Viktor (gunyosan): Hiszen te mindig a női lélek ismerőjének hitted magad, azt gondoltad, egyetemi tanár lehetnél a lélekbuváránból és ime: a saját ügyedben milyen csúnyán megbuktál.

Rudolf: A saját ügyében mindenki megbukik.

Viktor: Szóval bevallotta, hogy már nem szeret?

Rudolf: Ez nem volna baj, de azt is mondta, hogy sohasem szeretett.

Viktor: Ezt aláírom.

Rudolf: Honnan tudod?

Viktor: Mert te sohasem tudtál bánni vele. A nő csak azt szereti, aki éreztetni tudja vele szemben a hatalmát, a fölényét. Te nem ez voltál. Te a nyárgó kis poétát játszottad. Játékszer voltál az ő kezében, ahelyett, hogy felültél volna a karmesteri emelvényre és kezdedbe ragadtad volna a dirigens pálcát. Tudod, milyen remekül játszott volna a zenekar, ez a komplikált, nagy orkeszter, amit nőnek nevezünk?

Rudolf: Nagyon értesz ehhez.

Viktor: Tehát Klárát elvesztettük.

Rudolf: (sóhaj): Bizony elvesztettük.

Azt is megmondta, hogy már két hónap óta nagyon szerelmes egy orvosba.

Viktor: Megcsalt vele?

Rudolf: Igen. (Kis szünet után.) Amikor mindezt elmondta, kezét fogtam vele és otthagytam. Vége.

Viktor: (nevet): Csak ne szenvedj miatta, nem érdemes. A hibás te vagy. Nem nevelted magadnak, nem uralkodtál felette és megérdemled a büntetésedet. Lássátok már be, ti dilettánsai a szerelemnek, hogy ez nem gyerekjáték, ilyen ügyben vértelen kell kiállni, en gardeban, különben belénk szurják a vitóruket. (Kis szünet.) Gyűlölsz?

Rudolf: Annyira nem értékelem.

Viktor: Tehát megveted?

Rudolf: Azzal saját magamat bán-tanam meg. Hiszen két évig szerettem.

Viktor: Szóval azt akarod bizonyítani, hogy semleges vagy vele szemben, hogy nem érdekel?

Rudolf (zavarban): Igen, ez a leg-helyesebb megállapítás.

Viktor: De azért meg tudnál neki bocsátani?

Rudolf (határozottan): Soha!

Viktor: Mit nem bocsátanál meg? Azt, hogy kiadta az utadat, vagy azt, hogy megcsalt a doktorral?

Rudolf: Csak egyet nem tudnék megbocsátani, hogy hazudott, hogy játszott a szerelemmel, a frivolitással nem tudtam el-felejtetni, ahogyan gunyt ütött az érzéseimből.

Viktor: Szóval, hogy kicsit belet-aposott a hűségodba.

Rudolf: Ezt te egyszerűen hűség-nak nevezed?

Viktor: Minek nevezném, amikor itt ülsz, mintha megverték volna, ahelyett, hogy te verted volna meg őt, hogy meg-fogtad volna a kezét, erősen, ahogy férfihez illik és kényszerített volna, hogy szeressen.

Rudolf: (nevetve). Ezt lehet?

Viktor: Csak ezt lehet. Különben bábu vagy, lelketlen, ostoba figura, akit nem is lehet szeretni. Egy villanytáster, ha fel-csavarom ég, ha lecsavarom elalszik.

Rudolf: Igazad van. De én más anyagból vagyok gyurva. Félek az arószá-koskodástól, kerülöm az összekötéseket.

Viktor (kis szünet után): Szóval boldogan sompolyognál hozzá, ha egyet in-tene az ujjával?

Rudolf (izgatottan): Soha! Ennek a darabnak vége van. A függöny legördült és a közönség már eltávozott a színházból. Én rajtam nem mulat többé senki.

Viktor: És ha azt mondanám, hogy Klára üzent neked?

Rudolf: Nevetnék.

Viktor: És ha azt mondanám, hogy levelet küldött neked általam?

Rudolf: Összetépném, nem olvas-nám el.

Viktor (a zsebéből levelet vesz elő és átnyújtja): Parancsolj és tépd össze.

Rudolf (nézi a borítékot, nagyon izgatottan): Az ő írása. (Felbontja.)

Viktor (gunyosan): Miért nem téped össze?

Rudolf (nem felel, mohón olvassa a levelet, majd zsebébe rejti, felugrik, kezét sem nyújt és siet az ajtó felé): Bocsáss meg mennem kell.

Viktor: (kacagva): Hová?

Rudolf: Nagyon fontos, ne kérdezd, majd mindent megmagyarázok. Félreértés az egész.

Viktor: És ha nem engedlek?

Rudolf: De kérek...

Viktor (gépiesen): Nem szeret, soha-sem szeretett, megcsalt, kidobott. Kell még több?

Rudolf: Ostobaság! Szeretem és ő is szeret! Érted?

Viktor: Nem.

Rudolf: Csak próbára akart tenni.

Viktor: Na, tb megálltad a próbát, annyi bizonyos. Hát csak hazudjatok egy-másnak tovább.

Rudolf: Isten veled! (mennni akar).

Viktor: (az ajtóhoz ért és Rudolf elé áll): Tudd meg, hogy nem ő akart próbára tenni, hanem én.

Rudolf: Hogyan?

Viktor: Én irattam vele ezt a levelet és ő belement a tréfabá.

Rudolf: (eltorzult arccal, csaknem kétségbeesetten): Becsületszavadra mondom, hogy ez igaz?

Viktor: Becsületesem mondom, (Szü-net). Na, és most mit szólsz?

Rudolf: Gyűlölöm őt, nyomorult, őh, hogy utálom, ha egyszer az utamba kerülne, nem állnék jól magamról. (Leül, a homlokát törli). Neked pedig köszönöm a kemény, kegyetlen leckét. Ez nem fogom elfelejteni, soha.

(E pillanatban az ablakfüggöny mögül előlép Klára, egyenesen Rudolf felé tart és megcsókolja. Rudolf felugrik, mondani akar valamit, de aztán térdre veti magát Klára előtt és mohón csókolja a kezét, a szoknyáját, ahol ér. Aztán kifordulva abbahagyja, hátraforul és szégyenkezve néz Viktorra. Most már olyan az egész jelenet, mintha Rudolf nem is Klára előtt térdelne, hanem Viktor előtt és a szemével könyörögne, hogy hagyja abba a kacagást.)

Itt a tél.

No, gyerekek itt a tél,
Jöjjen velem, ki nem fél!
Nagy kabátot egy-kettőre,
Menjünk ki a hegytetőre!

Kinek nem fáj az orra,
Felülhet az én szánkómra,
Repülhetünk szárnyak nélkül,
Míg az ajkunk ki nem kékül.

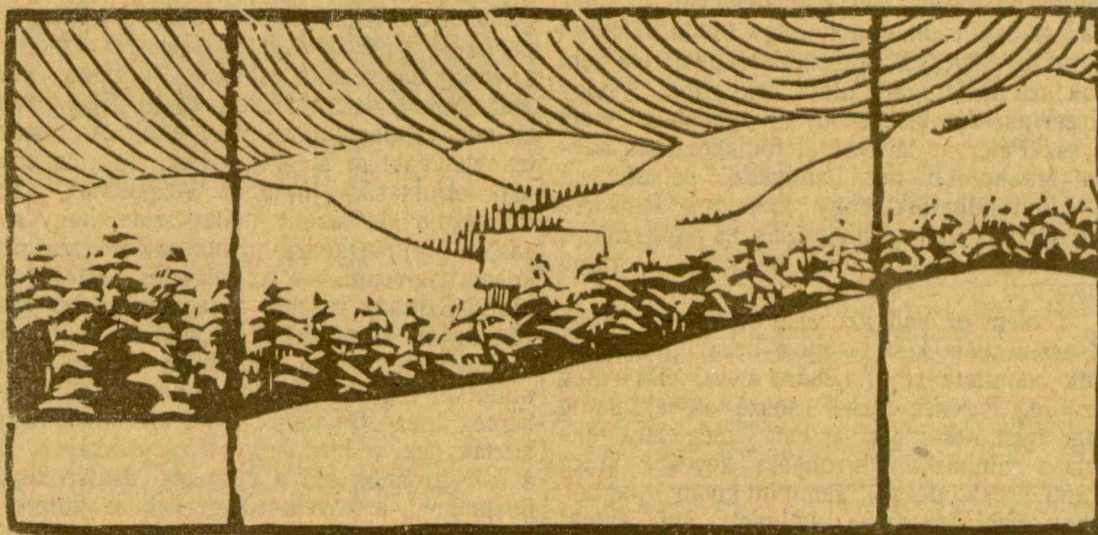
De, te Lajos, mért szomorkodsz,
Tán bizony a cipőd rongyos?
No, ne busulj lesz majd másík
S a lábujjad ki nem látszik!

De, hogy ne buslakodj nagyon,
Nesze egy könyv, neked adom.
De végig olvasd dm szépen,
Mert a tartalmát kikérem!

Hát Piroska mért nem készülsz,
Lajt mellé most miért ülsz?
Tán tetszik Göre pocakja?
Ni, Feri is hogy kacagja!

Ejnye sok csirkefogója,
Egyik se hallgat a szómra,
(Nem repülünk szárnyak nélkül
Már szánkózni egyse készül!)

Jóska bácsi.

A fogadás.

A nyul egyszer egy tojással megrakott kosárral haladt lefelé a hegyen. Mikor az ut felét megtette volt megállott, hogy kissé kiszuszogja magát. Ekkor egy kis csigát pillantott meg, aki szintén lefelé igyekezett. — „Ejnye te nagy erős” — szólalt meg a csiga — hát olyan kevés az erőd, hogy alig tudod levinni a kosarat? — „Hohó”, szól a nyul, „Te kis gyöngye teremtes, gunyolni akarsz engem? Vidd hát te a kosarat!” „De hisz én ezerszer kisebb és gyöngébb vagyok nálad” felelte a csiga. „De azért mégis sokkal gyorsabban érek le a hegy tövéhez, mint te”, folytatta tovább. „Na, azt szeretném látni!” kiáltotta a nyul, felugrott és olyan gyorsan szaladt lefelé az uton, ahogy csak tudott. — Mikor lenn volt, nevetve kiáltott fel: „Hol vagy most, te kis gyors csiga?” „Itt vagyok!” szól a csiga. Nagy szemeket meresztett erre a nyul. „Hát ez hogy lehet?” kérdezte csodálkozva. „Látod” — mondta a csiga — az okosság a legnagyobb nehézségeken átsegíti az embert. Behúzódtam a házamba és legu-ritottam magam a hegyen!”

Állatokról.

A liba okossága.

„Buta mint egy liba” ezt igen gyakran mondják. Pedig nincs igazuk az embereknek, mikor a libát butának tartják, sok esetben meg lehetett figyelni, hogy ennek a madár-nak éles esze és kitűnő emlékezőtehetsége van. Egy thüringiai faluban történt, hogy egy napon egy paraszt szomszédjának udvarába jött és látta, hogy a gonosz pulyka ráveti magát egy libára, össze-vissza cibálja, tép-desi, s egyáltalában csúnyán bánik el vele. A látogatónak bot volt a kezében, egy pár ütést mért a dühös pulykakakasra, sőt meg is fogta és tartotta, úgy hogy a liba csördöfésekkel zavartalanul visszaadhatta a kölcsönt és bös-zut állhatott a pulykán. Ezután a liba elki-sérte a parasztot az ő udvarára. Hiába vitte vissza előbbi tulajdonosa magához, mindig

visszatért megmentőjének udvarára és minden útján elkísérte őt.

Hasonló dolgot tapasztalt egyszer egy katona, aki őrt állott és látta, hogy egy kutya fojtogat egy libát. Elkergette a kutyát és a hálás liba ettől a perctől fogva nem távozott el a katonától. Amikor parancsnoka megtudta a dolgot, a libát, amely egy pékmester tulajdona volt, megvásároltatta és a katona ör-háza mellett őlt csináltatott neki, ahol árpá-val táplálták. A liba 27 évet élt.

Macska és nyul.

Macska és nyul rendszerint nem élnek jó barátságban egymással. Akárhány macska nem egy fiatal nyulnak oltotta ki már az életét. Ezért igen ritka és kivételes dolog, hogy egy macska ragaszkodással és szeretettel viseltetik egy nyulacská iránt. De né-mélykor mégis előfordul ez a ritka eset. Egy elzászi faluban egy napon egy macskának megölték a kölykeit, mert nem tudták, hogy mit kezdjenek velük. A macskamama ezt úgy látszik nagyon zokon vette, mert egyszerre csak eltűnt a házból és csak egy pár nap mulva tért vissza — egy fiatal mezei nyu-lacská társaságában. Talán a kis nyulnak szüleit a vadász lőtte le, éppugy ahogy a macskának megölték a kölykeit. És így az állatok, akik mindketten vigaszra szorultak, egymáshoz csatlakoztak. A macska saját te-jével táplálta a nyulat és pompásan megfértek egymással.

Megváltozott azonban a dolog, amikor a kis nyulat el kellett választani, le kellett szoktatni a szopásról. A macska egereket rakott a kis fogadott gyermeke elé, hogy az macskamódra előbb játszdjon és azután egye meg. A kis nyul azonban megbotrán-kozással fordult el a cincogó egerektől. De akkor pofonokat kapott a macskától. Szíve-sen követte nevelőanyját, amikor ez egér-vadászatra ment a mezőre. De ahelyett, hogy egereket keresgél volna, inkább a káposz-tásban és a lóhere közt csatangolt. Képzelt-hetitek, hogy a macska mennyire csudálkozott nevelt gyermekén.

REGÉNY CSARNOK

Simonyi obesterné.

Regény.

Irta: KELEMENNÉ ZATHURECZKY BERTA.

Minden kis neszre riadtan állt meg. Egyszerre úgy rémlett előtte, mintha a falá kopogtatná valaki; pedig csak a szíve dobogott a rémülettől és a szerelemtől a meg-repedésig.

Kinyitotta az ablakot.

A bokrok csak úgy nyögdecselek-fülemile énektől. A füvek és virágok könny-szellőtől ingattak bájos fejcsékeit.

Tikkasztó szerelmi lankadás lappangott a levegőben.

Mária mélyen fűlőshajtott.

A vén fali óra elütötte a tizenkettőt. Minden kongása olyan volt, mint egy mag-nyosan bolygó lélek vándorlása.

Itt az indulás ideje.

Mária egy percre megállt a Julia ágya előtt. Azon gondolkodott, hogy ne csókolja-e meg?

— Minek?

Tovább ment. Csöndesen az ajtóhoz lopózkodott. Kezét a kilincshez tette.

Egy erőteljes kéz megragadta a karját és elrántotta onnan.

Mária élesen sikoltott fel a rémülettől.

Julia állt előtte. De nem a mindent el-tűző, mindent ráhagyó Julia, hanem egy vil-logó szemű démon. Körmeit a szőkné akar-husába vágta és kegyetlenül nézett az arcába.

— Hová mész?

— Mi közöd hozzá?

— Az, hogy rokonom vagy és a te becsü-leted az én becsületedem is.

— Semmi közöd az én becsületedemhez. Én azt teszem vele, amit akarok.

— Amíg a lieber Vater födele alatt élsz, nem engedem, hogy szégyent hozzál a fejére.

Mária gyűlölködve mérte végig.

— Bocsáss ki!

— Nem bocsátlak!

Julia háttal neki támaszkodott az ajtó-nak és Mária nem bírta elmozdítani onnan. A gyöngye, törekeny fiatal leánynak acél izma voltak.

Mint két szikrázó penge kapcsolódott egymásba a kék és a fekete szem.

— Elakarsz szőkné azzal a gyalázatos emberrel, ki házasságára elég szemtelen volt elforgatni a fejedet...

Mária a dühtől eltorzulva olyant rántott Julián, hogy majd elestek mind a ketten.

— Hogy mered bántani az én Istenemet?

— A te Istenedet! Aki gyalázatba kárhoztatba visz...

Földértült a Mária arca.

— Előtte gyönyörűség ez a kárho-zat!... Én vágyom utána...

Gonosz kifejezés torzította el a vonásait.

— Az a bajod, hogy te is szerelmes vagy Simonyiba! Ezért állod el az utamat.

Most már sziszegett, mint egy kígyó.

Julianak hol halálsápadt, hol vörvörös lett az arca. Megremegett attól az igazságtól,

amit olyan kiméletlenül a szemébe vágtak. Igen. Ő bámulta, titokban szerette a szép, a szellemes majort. Még pedig az első perctől fogva. Míg most csak undorral és gyűlölettel gondolt rá.

Legalább azt képzelte, hogy gyűlöl; pedig vértett a szíve a féltékenységtől.

— Kikérem magamnak, hogy sértegess! — felelte élesen.

— Akkor állj félre az utamból és hagy-menni!... Ne irigyeld az én boldogságo-mat... Ő, hogy gyűlöllek!... Gyűlölöm az egész nemzetségedet... Őt pedig sze-retem!... És ő is szeret engem...

Diadalal nézett Juliára.

— Szeretem!... Szeretem!... És ő is szeret!...

— Megmondom a Tántinak...

Egész rekedt volt a Julia hangja.

— Igen, ha odaengedlek...

Ujból küzdeni kezdetek és felborítottak mindent, ami az utcájukban állott.

A nagy zajra fölébredt a Tánti és mint egy kísértet jelent meg az ajtóban.

— Herr Jesu Crísti willen!... Mi történik itt?

Két kezét magasra emelte, mintegy tanuul híván az égi hatalmasságokat.

Julia alig bírta felelni a nagy izgalomtól.

— Mária utána akar szőkné a szeret-jének.

— Én nem vagyok a major szeretője! — csattant fel Mária.

— De az akarsz lenni...

(Folyt. köv.)

KÜLKERESKEDELEM

EXPORT-IMPORT

Németország

Mikorendik meg újra a német márkát üzletek?

Brassó, január 25. A német márkát jegyzését és forgalmát beszüntették nálunk, mikor áruhá-
sának legutolsó fázisába jutott. Ez azonban már ré-
gen volt és a német márkát ma a legszilárdabb
európai pénzekkel egyenlő ellenállást mutat min-
denféle változással szemben, úgy, hogy a németek
már maguk sem dollárban és svájci frankban bo-
nyolítják le üzleti forgalmukat, hanem márkában.
A német nép pénzének szilárd talajra való jutásával
lépést tart a német szállítóképesség is és ma már
újra fel kell venni még azokat a kapcsolatokat is a
németekkel, amelyeket esetleg elejtettek a világ kü-
lönöző részének kereskedői. Nincsen másként
Romániával sem és így nem nélkülözhetjük tovább
a német márkát szabad forgalmának megengedését.
Javára válna ez a lejnek is, mert látjuk, hogy a le-
felé csúszó francia frankkal való kapcsolata milyen
bizonytalan helyzetet teremt számára és mennyi
komoly veszteséget okoz az országnak. A kormány
kötelessége az, hogy a megbízhatatlan külföldi fi-
zési eszközöket szilárdakkal cserélje ki s így a német
márka szabad forgalmának helyreállításával nem
szabad soká késnie.

Magyarország

Az exportvaluták elszámolása

A budapesti devizaközpont körlevélben
közölte tagjaival, hogy ezután megszűnnek a kü-
lföldi szállításokból eredő valuták elszámolásánál az
eddig kedvezményes. Eleinte a Devizaközpont a
külföldi pénznemeket saját árfolyamain vette át, de
mióta a tényleges helyzet szerint a magyar korona
belső értéke a mesterségesen fenntartott zürichi
jegyzés alá süllyedt, azóta az exportőrök által be-
szolgáltatott külföldi pénzeket a kedvezőbb külföldi
korona árfolyamán számolta el a Devizaközpont is.
Most, mióta a zürichi jegyzés a valóságot megköze-
lített, a Devizaközpont beszünteti az eddigi ked-
vezményeket, félünk azonban, hogy a korona belső
értékének ujjában történő romlása miatt nemsokára
újra a réginek megfelelő eltérés lesz a belföldi és a
külföldi magyar korona között.

A valorizáció Magyarországon

Egyes budapesti lapok azt írják, hogy az
az igazságügyi kormány elkészült a valorizációs
törvényjavassal, amelynek hatálya elsősorban a
szállításokból eredő kötelezettségekre, továbbá az
életjáradékokra, nyugdíjakra, biztosítási díjakra és
más rendszeresen ismétlődő kifizetésekre terjed ki.

Rendelkezési jog idegen számlák felett

A budapesti devizaközpont 169 Z. számú
körlevelében arra hívja fel tagjai figyelmét, hogy
külföldiek javára szolgáló számlákban az újabb ös-

szegekkel való elismerések, valamint az azok javára
vezetendő belföldi számlák a központ előzetes jóvá-
hagyása alá tartoznak, — csak a szabad külföldi
számlákban való változásokat kell utólag bejelenteni.
Tilos ezeknek a belföldi számláknak egymás közötti
forgalma is, tehát tilos egyik külföldinek magyar in-
tézetnél vezetett belföldi számlájáról más külföldi-
nek ugyancsak belföldi számlájára való átírás is.

A magyar-román döntőbíróóság

A magyar pénzügyminiszterium 161.673/1923.
P. M. („Budapesti Közlöny” ez év január 4-én)
rendelete szerint a magyar-román döntőbíróóság
a panaszok benyújtásának határidejét hat hónappal
ez év június havának 30-ig meghosszabbították.

A külkereskedelem felszabadítása

A magyar pénzügyminiszter bejelentette, hogy
mivel a Népszövetség az újjáépítési programmal
kapcsolatban kötelezi Magyarországot az utódállá-
mokkal való kereskedelmi szerződés megkötésére,
a még fennálló külkereskedelmi korlátozásokat meg-
fogják szüntetni. Ezzel kapcsolatban a vámpén-
zeket is aranyparitásra emelik mindaddig, míg az új
vámtarifa el nem készül.

A Bécs-felé való magyar marhakivitel szünetel

Budapestről jelentik, hogy az ausztriai for-
galmi adónak kétszeres összegben való megállapítása
miatt a magyar exportőrök ideiglenesen beszüntették
a marha exportját Bécs felé és lépéseket tettek a
forgalmi adó átalányozására nézve.

Jugoszlávia

Új alapításokhoz nem kell többé engedély

Zágrabi híradás szerint a nemzetgyűlés hatá-
lyon kívül helyezte a jugoszláv pénzügyi törvény
123. szakaszát, amely szerint új alapítások
a kereskedelemügyi miniszter előzetes engedélyéhez
voltak kötve. Az új rend szerint ez év január 1-e
óta iparvállalat alapításához semmi külön engedély
nem kell.

Lengyelország

Arany kiviteli dílekek

A lengyel pénzügyminiszterium a következő
kiviteli díjakat állapította meg aranyban: 100 kgr.
bab 2.07 arany frank, 100 kgr. borsó 2.33, 1 kgr.
szárnyas 0.21, élő pulyka darabja 0.78, élő liba 0.62,
élő kacska 0.41 és élő kakas 0.31.

Lengyel arany postal és vasúti díjak

A személyszállítási díjak január 1-től kezdve
a következők: kilométerenként a III. osztályban 2,
a II-ben 4, az I-ben 6 arany centimes; a gyors-
vonaton 3, 6 és 9 centimes osztályonként.

Az új postal díjak: belföldi levél 10 centimes,
levelezőlap 6, külföldi levél 30, külföldi levelezőlap 18,
távírat díj szavanként 8 centimes. A díjakat a he-
tenként megállapított átszámítási kulcs szerint papir-
márkában fizetik. Az első heti kulcs 1,220.000 volt.

Távíratlevelek

A lengyel belföldi forgalomban a rendes táv-
írat díjak feléért nappal 6—23 óra között felvesz-
nek olyan távíratokat, amelyeket éjjel kézbesítenek.

KÜLFÖLDI ÁRUPIAC

Fapiac

Berlin, január 19. A fapiacra a legutóbbi ke-
tőporosországi eladásokon kitűnt, hogy a német
piacon kicsiny az értékes fűrészfűrész készlet; leg-
alább is csak ez lehet a magyarázata annak, hogy
űrméterenként 47 aranymárkát rohant fel a fa ára,
ab erdő. A fapiac helyzetét nehezíti, hogy az erdő-
kincstár nem nyújt hitelt s a szükséges összegeket
nagyon nehéz előteremteni. Pomerániai fűrészek kü-
lönöző méretű anyagot fűt sterling 4—4.14 sh.
áron szállítanak a német határon átvéve vámtalanul. Az
építési anyag ára az utóbbi 4 hét alatt 20%-kal
esett. Az építési anyag piaca teljesen pang.

Terményárak

A new-yorki termény-börzék legutóbb a köve-
kező árakat jegyezték: buza 124—, tengeri 91 és fél,
liszt 5—5.50; termény hajó-fuvardíja Angliába 2.10;
Chicagóban ugyanakkor: májusi buza 109.25, májusi
tengeri 78 és egyenlő, májusi zab 46 és három-
negyed, májusi rozs 75 és egyenlő, januári zsír
1220, szalonna 987 és fél, sertés 7—7.40.

Mannheimből jeleik, hogy ott bőséges kínálat
van külföldi terményekben; az árak nem változtak,
bár a tengeri szállítás díjai emelkedőben vannak.
Árak 100 kilogrammonként: Manitoba-buza I. ab
Mannheim hajóban 22 aranymárka, amerikai kemény-
buza 12.75 holl. forint; délorosz prima-buza 10 pud
11.25 holl. forint cif Mannheim; La Plata és ameri-
kai tengeri zsákkal loco Mannheim 20.25 aranymárka.

BANCA UNGARO-ITALIANA (ITALIA)

MILANO, VIA MANZONI 6.

(A Scala színházzal szemben.)

Lloyd 1394

Mindenemű bankszerű művelet

eszközlelése.

Folyószámlák nyitása minden va-

lutában.

Átutalások minden országba

(beleértve Országot, de csakis dol-

lárban, font sterlingben vagy márkában)

884

Lírahitelek nyújtása.

Líraváltók leszámítása.

Ingyenes információ-szolgálat.

Olasz értékpapírok (olasz vörös-
kereszt-sorsjegy inkasszója).

Értékes bélyegek.

Egy kis színes papírdarabka, mely le-
bélyegezve a laikus előtt értéktelennek lát-
szik, tízezreket érhet. Már megemlékeztünk
arról, hogy a levélbélyegeknek katalógus ára
van, melyet a világ valamennyi bélyegkeres-
kedése egyformán jegyez. A levélbélyeg jó
és biztos árucikk, mert a világ néhány mil-
lió hivatásos és műkedvelő bélyeggyűjtője,
kiknek tábora rohamosan növekszik, öröm-
mel áldoz ez ország-világot bejáró kis papir-
darabkáért, örömmel csere-beréli azokat,
veszi és nyereséggel eladja, szóval hasznot
hozó kereskedést űz. Mivel a bélyeggyűjtés
már nemcsak szenvedély, hanem jó üzletnek
is beválk — kíváltk ha szakértelemmel fog-
lalkozunk a filateliával, biztosra vehetjük,
hogy a bélyeggyűjtésnek — nevezzük azt
szenvédélynek, üzletnek vagy divatnak —
míg művelt ember lakik a földön, mindig
meglesz a jelentősége.

A bélyegek értéke nagyon különböző.
Az a bélyeg, melyből forgalomba kevés ju-
tott, rendesen drágább, mert ritkább, mint a
többi. De van eset arra is, hogy a millió
számra kiadott közönséges bélyegeknak idő-
vel csodálatosan fölmege az ára. Különösen
a hírlapbélyegek tartoznak ezek közé. Az ol-

vasó szokás szerint, ha előveszi újságát, gé-
piesen letépi arról a címszalagot s azt bé-
lyegestül papirkosárba dobja. Különösen ré-
gebben ki törődött azzal a közönséges újság-
bélyeggel, mely mindennapos vendég volt,
mely már nem is tűnt fel senkinek? Sőt a
gyűjtők nagy része is csak félvállról tekin-
tette ezeket a közönséges, semmitmondó,
többnyire fakószínű bélyegeket. S éppen ez-
ért az eldobott, lenézett újságbélyegek meg-
bösszulták magukat. Minthogy kevesen gyűj-
tötték, ritka számuk miatt értékük rohamo-
san emelkedett. Az idősebb numzedékből ki
ne emlékeznek az 1874—1881 években ki-
adott újságbélyegekre, melynek I krajcár volt
az ára? A bélyeg r. ja egy levélborítékot
jelzett, melyet babérkoszoru vett körül, alul
pedig a postakürt volt látható. A bélyeg szí-
ne narancssárga volt. De világos sárga pél-
dányok is jelentek meg e fajtából.

Mig a narancssárga I krajcáros bélyeg-
nek ára most 4—10 lej, a sárgaé 60—225 lej. Em-
lékszem, hogy régebben az újságbélyegeket
nem is szokták lebélyegezni, mily könnyen jut-
hattunk volna tekintélyes összeghez, ha eze-
ket a semmibe vett újságbélyegeket napon-
ként összegyűjtöttük volna. Az 1851-ben
kiadott Merkur-fejes osztrák újságbélyeg kö-
zül a 6 krajcáros sárga, ha le van nyom-

tatva 3000, postapécsett nélkül 5000 lejt ér.
Ugyanennek a kiadásnak a 30 krajcáros ró-
zsaszínű bélyege lenyomva 4000, lenyomat-
lan 10.000 lej darabonként.

A világ legdrágább bélyegei közé tar-
toznak a spanyol izabella bélyegek. 1851-ben
adták ki a királyné diadémós és nyakékes
arcképével ellátott bélyegeket, melyek közül
a 2 reális piros bélyeget lenyomatlan 12.500
lenyomva 8500 lejjel jegyzik. S mivel ezt
például tévesen kék színben is kinyomtatták,
ezeknek a hibásan színezett bélyegek mai
ára darabonként 80.000 lej. A régi német és
bajor bélyegek közt nagyon soknak az ára
darabonként 1000 és 3000 lej között vál-
tozik. Az 1858-ban kiadott moldovai ökör-
fej-bélyegek mai ára szintén szenzációs. A ró-
zsaszínű 27 paralesnek ára darabonként
18.000 lej, lenyomatlan 7000. A kéksínű
81 paralesnek ára 50—60.000 lej.

A mai bélyegek közül az alkalmi vagy
jubiléumi bélyegeknak az értéke nagyon ma-

Bélyeggyűjtők figyelmébe!

Keresek régi osztrák, magyar bélyegeket 1850—
1880-ig, jó karban levő nagyobb gyűjteményeket
jó árban, egész irattárakat, régi papírt nagy meny-
nyiségben, legjobban árak mellett K. Jakóts Géza
okleveles bélyegszedő és törvényszéki szak-
becsész, Sibiu-Nagyszeben, Piața Prințul Caro. 2

gasra fog emelkedni. Kiváltk azok a bélyegek
lesznek drágák, melyeket az ünnepélyes vagy
alkalmi napon külön e célra készített posta-
bélyegzővel nyomtattak le. T. D.

Rovatvezető: kőkösi Jakóts Géza.

TÖZSDEI HÍRLAP

az utódállamok egyetlen nagy gazdasági állítik
napli pia Megjelenik naponta délután 8 ó-
dal terjedelemben Budapest Az össze euró-
nai tőzsdék pontos és hiteles árfolyamai
Devizajelentések Áru- és Gazdasági hírek az
utódállamokból A TÖZSDEI HÍRLAP a leg-
utóbbi, lego vasárnap magyar naplaj. Min-
den hirdetés feltétel nélkül eredményt jár Szer-
ke zítés és kiadás díjával BUDAPEST, V.
Vilmos császár-ut 8. Bérci szerkesztőség
WIFN, VI. Költő-ut 4. Szemere Pál Lapi-
rajtókészítő TÖZSDI HÍRLAP Részvényszerűsítés
Főzárk 4718: FODOR OSZKÁR

Dr. ÜRMÉNYI

Import Export de marci postale.

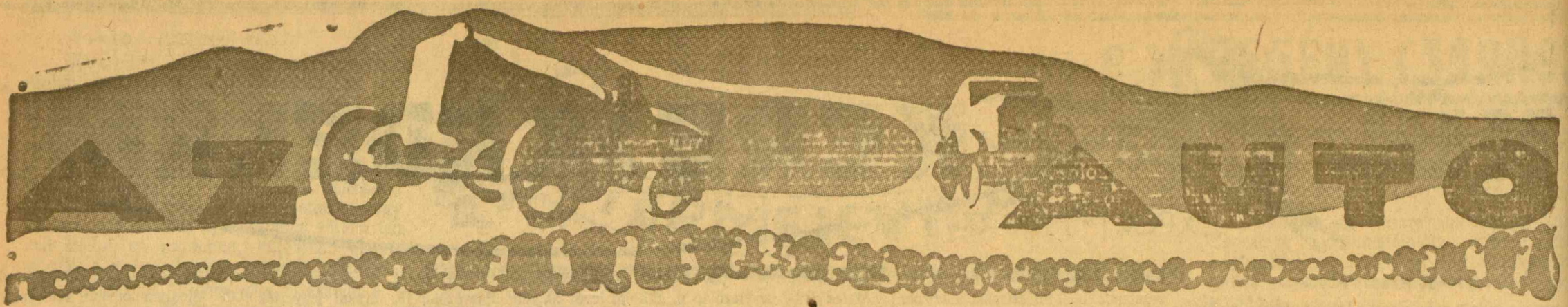
Timisoara.

Románia legnagyobb BÉLYEGKERESKEDESE!!

Bélyeg- és aszték előrehaladott gyűjtőknek
rendelésre kellenek. Könyvkereskedők és
tőzsdések részére bizományi lerakatot ad.

Vász gyűjteményeket!

A forgalomból gyűjtött román bélyeg ezrért
30 Lejt fizet. Kiadásban jelenleg meg az egyet-
len romániai bélyeg-újság: „DER BANATER
PHILATELIST” sok cser hirdetésel. Mutat-
ványszám ingyen. Előfizetés 1924-ri 60 Lejt.

Műszaki haladás az elmúlt évben

Az automobil műszaki felépítése a múlt évben nem hozott korszakalkotó újításokat; a már kipróbált elvek alapján dolgoztak tovább az autómérnökök és ha gyökeres változásokat nem is teremtettek az autóépítés terén, mégis minden ponton egész sereg igen gyakorlati újítást hajtottak végre.

Ezek közül az újítások közül az autók külső átalakulására nézve legfontosabb az, hogy míg az utóbbi években az autók szerkezetének építői a kocsi-rész tervezőinek jártak kedvében és azoknak törés nélküli egyenes keretet igyekeztek rendelkezésükre bocsátani, mire minden különösebb alkalmazkodás nélkül lehessen ráépíteni a karosszériát, — most sokkal nagyobb tekintettel vannak arra, hogy a kocsi gyorsaságát fokozhassák, a levegő ellenállásának kitett kocsifelületet csökkentésük, az egész kocsinak a földtől való magasságát leszállítsák s ennek természetesen az egyenes, vízszintes keret esett áldozatul. Az eddigi rendszerben ugyanis a kocsi magasságát a két tengely és a rájuk szerelt rugók felső szélének magassága szabta meg, mert a rugókra került a keret és a keretre simán helyezték rá a karosszériát.

Ennek az eljárásnak legnagyobb hátrányát a kocsi súlypontjának elhelyezkedésében találták. Természetes, hogy ilyen módon a súlypontnak túlságosan magasra kellett esnie, ami a kocsi biztonságát annál nagyobb mértékben befolyásolta, minél gyorsabb menetre volt az berendezve.

Az autómérnökök a múlt év folyamán megtörték az egyenes keretet és egyes kocsi-fajtáknál a keret görbülete mindkét tengelynél felemelkedik, hogy a kocsi elején, középen és a hátsó tengely mögött mélyebben futhasson azoknál. — Ennek az egyik következménye viszont az lett, hogy a kocsi elejét az eddiginél hosszabbra kellett mére-

tezni, ami azonban nem jelentett számbavehető költségtöbbletet, mert csak a keret és a borító lemezek meghosszabítására volt szükség, ami csak lényegtelen anyag és munkatöbbletet okoz.

A kocsi szerkezete e változtatás következtében annyiban módosult, hogy egyes kocsi-knál a hűtő-szerkezet aránylag távol került a motortól, ami azonban nem okoz semmi hátrányt a motor biztonsága szempontjából. A kocsi külseje már nagy mértékben megváltozott ezáltal, mert a karosszériát nem lehet olyan egységesen kiképezni, — it eddig, de viszont kitűnt, hogy az alacsonyabb kocsi-t a maga karcsu, elől megnyúlt tömegével sokkal jobban hat, mint az eddigi kocsi-típusok.

A motorral kapcsolatban ez évben is folytatták a légűtéssel való kísérleteket és két gyár következetesen kitart a maga légűtési motorai mellett. Az egyik, a Franklin társaság motora 3000, a másik, a Chevrolet motor, 2000 köbcentiméteres űrtartalommal épül, de egyrészt úgy látszik, hogy a légűtés nem felel meg teljesen céljának a nagyobb motoroknál, mert túlságosan nagy gondot kell fordítani arra, hogy a motor lehűtésére elegendő levegőt kapjon, másrészt pedig a hűtő levegő vezetése céljából a szükséges csöves bordáknak a motorra való szerelése, — ami a Franklin motornál egységes öntés útján, a Chevroletnél a szürke öntvényből álló motortestbe való elektromos reáforrás útján történik, nem olcsóbb, mint a vízűtés szerkezete. S a kocsi külseje szempontjából elég lényeges szempont az is, hogy a légűtési kocsi-knak egész más az „arca” mint a többi kocsi-knak, mert hiányzik a megszokott hűtő-szerkezet a kocsi elejéről, s ezt a hiányosságot még nem sikerült helyesen megoldani.

EREDETI
„FORD”
személy kocsi,
teher kocsi, —
Fordson-tractor
és alkatrészeket

gyári árakban szállít
TEUTSCH GYULA
képviselő gépgyára,
Brassó.

Országuti barátság

Egy angol motorkeréppáros írja: Magánosan haladtam az országúton, mikor Leicesteren túl körülbelül egy kilométernyire egy másik motorkeréppáros csatlakozott hozzám. Bólintottam neki, visszaköszönt s hamarosan nagy beszélgetésbe eredtünk. Gépe új volt és olyan, amelynek gyára állandó vetélkedésben volt az én gépemével. Természetesen a gépekről beszélgettünk, én megmutattam neki, mit tud az én gépem, s ve-

zettem, majd meg ő mutatta gépe rekord-teljesítményét és ő ment elől; mikor a városba beértünk, új barátom hirtelen keresztbe állt előttem az úton, és kénytelen voltam megállni; de még erre sem támadt bennem gyanú, s épen egy barátságos poharazásra akartam meghívni, mikor felszólít, hogy mutassam meg az engedélyemet. — Miért? — kértem tőle elcsodálkozva. — Mert én rendőr vagyok, — mondja rá az idegen — s megállapítottam, hogy ön 38 kilométeres sebességgel haladt, tehát kihágást követett el. — En erre rögtön kifejtettem, hogy ezt saját magáról is megállapíthatja, de nem használt semmi védekezés és rögtön kirótt rám két font bírságot, amit most heti részletekben fizetgetek.

Autós-élet Svájcban

Megirtuk a múlt héten, hogy Bozenben a nyáron 27000 autót számláltak meg, amiből a dolomit-hegység autós forgalmának ismerői arra következtetnek, hogy a dolomitok forgalmának e szám többszörösét kell kitennie, mert a bozeni út nem is a leghasználtabb e világhírű tájék autós utai közül. Ezzel szemben a Svájc autóforgalma bámulatosan kicsiny, különösen egyes részein, aminek az autók elől elzárkózó svájci hatóságok az okai; így például Graubünden kantonban a Tardis hídán csak 341 napi jegyet és nyolc havijegyet, a Maloja-szorosnál 96 napi és öt havijegyet adtak ki hűlföldiek számára. mer ez a kanton csak az idén nyitotta meg határait az autóforgalom előtt.

Három nap alatt 2218 kilométer

A berlini Avus-pályán két könnyű Eichler-motorkerékpárt vizsgáltak a menetidőtartama szempontjából; az egyik három nap alatt 2218 kilométert tett meg, s a másik is elérte, sőt el is hagyta ezt a teljesítményt, bár közben javítani kellett: az első gép óránként átlag 30 kilométert futott.

AZ AUTÓ-TULAJDONOS SOFFŐR-ISKOLÁJA

Az olajozás hibái

Miről vesszük észre? A légnyomás-mérő mutatója rendes körülmények között 0.4—0.8 atmoszférát mutat; ha a mutató nem mozog, pedig a motor üzemben van, akkor nincs olaj a motorban; ha a mutató ugrál, akkor az olajozás hiányos. A vezetőnek azonban tudnia kell, hogy a sűrű olajnál a mutató mindig többet mutat s télen míg az olaj hideg, tehát az út kezdetén szintén többet; később azonban a mutató a rendes méretekre száll le, ha az olaj átmelegszik.

Ha eltört az olajszivattyú s az okozza az olajhiányt, akkor a motor járása közben az olajvezetéken keresztül annyi olajat kell a motorba beönteni, hogy végül a nyíláson könnyű füst szálljon ki. Míg ez a füst látszik, nem kell attól tartani, hogy olajhiány miatt baj lesz.

Uj motort bőven kell olajozni, mert a legfontosabb csiszolás is durva, és csak ha az egymással érintkező felületek huzamos időn át csiszolódnak egymáson s ha a bőséges olajozás folytán mindkét felületen bizonyos összefüggő olajréteg támadt, akkor lesz a motor működése kifogástalan. Uj motornál apró fémrészecskék dörzsölődnek le a felületekről és ezek az olajjal lecsepegnek, ezért új motorokat az első hosszabb út után azonnal s azután is több ízben alaposan ki kell mosni petróleummal s teljesen tiszta olajot önteni be, ha a petróleum már teljesen lecsepegett. Ilyenkor a motor megindítás után egy ideig füstöl, míg a még is bent maradó petróleum el nem ég.

Az olaj szűrése unalmas munka, de feltétlenül ajánlható; ez az ismert, szűrő-szítával ellátott fölcserékkel történik és rendkívül hosszadalmas, míg különösen a sűrű-olaj lecsorog, de ezt kívánni felér egy jó biztosítással. A legfinomabb és legdrágább olajban is akadhat idegen alkatrész, mert az olajat a hordókban szállítják, amely zuzodásnak és korhadásnak van kitéve.

Az olaj kicserélése minden szempontból nagyon kívánatos; az olajba bekerülhetnek a robbanás közben támadó égési termékek; ezek ugyanis lecsapódhatnak a hajtókarokon, ott felgyülemlekednek, később lepattannak az olajba és bár alapjában véve a csapágyaknak nem ártanak, az olajozó képességet hátrányosan befolyásolják; nyáron óhatatlan a porveszedelem s a por feltétlenül behatol a motorházba s tönkreteseti az olajat; de ezenkívül is hozzátartozik a lelkiismeretes motorkezeléshez az, hogy az olajat minden 4—5000 kilométernyi út után teljesen engedjük le és a motorházat petróleummal

EGO AUTÓ

4 üléses, 4/14 lóerős, 100 km.-ként 5 kg. benzint fogyaszt, eddig 2000 km-t szaladt, kifogástalan állapotban eladó. Érdeklődők forduljanak MANDULA ZSIGMOND-hoz, az EGO kocsi nagyromániai vezérképviselőjéhez Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 110, vagy SCHIEL TESTVÉREK gépgyár Rt. városi irodájához Brassó, Kapu-uca. A gép a Schiel garageban, Brassóban megtekinthető. !!!!!!!!!!!!!

jói mossuk ki. — Az újabb motorokon nincs a petróleum leeresztésére csap, mert ez a csap sokszor letört, elveszett s bajt okozott; ehelyett többnyire egy meglazítható csavar van beillesztve a motorház aljába, — de ha a motortól nem takarítjuk rendszeresen az olajból és porból álló piszokréteget, ezt a csavart nehezen fogjuk megtalálni.

Víz az olajba a robbanógázok vegyi összetételével kapcsolatban kerülhet; minél kényszeresebb a gázkeverék, annál több vizgőzt szív be a légköri nedvességből az elgázosított keresztül és ez könnyen az olajba juthat, ahol lassanként felgyülemlik; ha az olaj jó, akkor nem okozhat bajt, de ha rossz, akkor a víz fokozatosan egész réteget alkot a rossz olajban levő növényi és állati alkatrészekkel és valószínűleg mocsárrá válik. Ezért nem szabad az olaj árán takarékoskodni, és nem szabad az olajat túlsókaig fejfrissítetlenül hagyni.

A sűrűolaj feltétlenül már kezdetben ajánlható minden automobilistának és fontos, hogy lehetőleg mindig ugyanazt a minőséget használja, mert így fogja majd gyakorlatból megtanulni, hogy mennyi olajra van szüksége. Légűtési motorokhoz mindig sűrű olajat használjunk, mert ezek a motorok forróbbak, mint a többiek.

Télen sem kell különösebb olajozási zavaroktól tartanunk, mert az olaj csak —15 Celsius foknál fagy meg; de ha az elhanyagolt olajban felgyülemlett a víz, akkor megtörténhetik, hogy az jéggá fagy és elsősorban az olajszivattyút veszélyeztetheti.

“BÂRSAVIA”

KERESKEDELMI ÉS IPARI VÁLLALAT

Brassó

Vasut-uca 58/a Kut-uca 49/a

automobil osztálya.

Erdély legnagyobb automobiljavító műhelye

Állandó raktár javított személy- és teherszállító automobilon és automobil alkatrészekben.

Automobil motorok. Teherszállító kamionettek 400 kg.-tól 1500 kg. hordképességig. Teherszállító automobilon 1500 kg.-tól 5000 kg. hordképességig, tömör gummiabroncsokkal.

Jelenleg raktáron levő teherkocsik:

1 drb. 1 1/2 t. Fiat kamionett	1 " 5 t. Jeffrey kamion
1 " 5 " Bergmann-Buessing kam.	1 " 3 " Franz A. G. kamion
2 " 5 " Mannesmann-Mulag "	1 " 5 " Benz-Gaggenau kamion.

GARAGE. BENZIN. OLAJOK.

Meddig él egy autó?

A nyáron a Baden-Baden-ben rendezett nagyszabású autó-versenyeknek volt egy olyan pontja is, amely erre a kérdésre rendkívül érdekes választ adott. A történelmi felvonuláson ugyanis megjelent és az előírt pályát kifogástalanul befutotta a legelső modern rendszerű automobil is, amelyet 1885-ben épített dr. Benz Károly, a mai auto-ipar megindítója. A három kerekű jármű, amely még a velociped rendszerben épült, a müncheni iparcarnoknak egyik büszkesége, a versenyre azonban sikerült azt a cégnek kikérnie és nem is kellett sok javítás ahhoz, hogy az a versenyen részt vehessen, sőt az oda vezető utat is egész Maunheimtől kezdve a „maga lábán” tegye meg. A cég kocsijai ezen a versenyen egyébként is csaknem teljes számban felvonultak, mert a cég régi barátai örömmel bocsátották rendelkezésre a régi, elfeledett mintájú járműveket, amelyek mind együttes menetben érkeztek Baden-Badenbe. A cég

legelső négy kerekű kocsiján ott ült maga a feltaláló is, a nyolcvan éves dr. Benz Károly, aki cégének még ma is tevékeny tagja és akinek megadatott az a ritka öröm, hogy a találmányának nyomán keletkezett hihetetlen ipari fellendülésben visszatükröződni lássa azt a korszakot, melynek legszínesebb jellemvonását épen az ő találmánya adta meg.

Autó expedíció minden irányban!

Napi gyűjtőforgalom
Brassó—Bukarest és
vissza. Brassói autó-
szállítási vállalat, —
648. Szt. János-uca 32. 648.

2038

RAKTÁRRÓL ELADÓ GÉPEK.

Gőzgépek:

2. drb. 60—70 HP félstabil gőzgép 12 atm. 200 ford.
A. Heucke gyártm.
25—30 HP gőzlokomobil 8 atm. 130 ford. Ruston Prock-
tor gyártm.
20—25 HP gőzlokomobil 7 atm. 120 ford. G. Sigl gyártm.

Motorok:

- 7 HP nyersolajmotor, 400 ford. Bolinder gyártm.
6 HP benzinmotoros favágógép vasváz, 600 ford. Ra-
pid gyártm.
4 HP benzinmotoros iparvasuthajtógép, Puch gyártm. haj-
tány v. iparvasuti kocsik hajtására, hasznos teher 2500 kg.

Villamos gépek:

- 6 HP villanymotor, forgóáramu, 220 Volt, bécsi gyártm.
Egyenáramu dinamogép 110 Volt, 15 Ampére, Ganz gyártm.

Malomgépek:

- 1 sz Nemzeti gabonatisztítógép 600 kg. Óra, Graepel gyártm.
2 sz ventilátor, Schiel gyártm.
2 sz tömlős porszűrő, Schiel gyártm.
Transmissiók, szíjkerekek stb.

Famegmunkáló gépek:

- 500 mm vastagsággyalugép, előtét, Weiss Manfréd gyártm.
700 mm szalagfűrész, Kirchner gyártm.

Komplett cséplő garnitúra:

- 12 HP benzinlokomobil 1911. évből, Podwinecz & Heiss-
ler gyártm.
1000 mm cséplőszekrény 1913. évből Hoffherr & Schrantz
gyártm.

CSIHA & RÁKOSI

Brassó, Egres-u. 7. sz.

Telefon 3—82. Sürgőnycim: CSIHA BRASOV. Telefon 3—82.

Fürdőszobájában, konyhájában egész nap kap vizet,
lakása a klozettől nem lesz többé bűzös, ha

Pallos és Markó

okleveles gépészmérnökökkel

Cluj, önműködő vizemelő berendezést készített.
Str. N. Jorga (Jókai-ucca) 7. sz. Telefon: 650

Ia. feketehalmi száraz bükküzifára

rendelések felvételnek a

MORSCHER A., Kolostor-ucca 11 és SCHWABE ÉS TÁRSA, Kórház-ucca 64 alatti
üzlethelyiségekben. Saxonia 2096

Olajmalmok és olajgyárosok figyelmébe!

Nem kell többé a napraforgó hajtó kövek állandó élezé-
sével, beállításával, kényes kezelésével bajlódni, mert
Princz Testvérek Vasöntőde és Gépgyár r.-t. cég, Sätmar
legújabb szabadalma

a kövek nélküli „Record” napraforgóhajtó,
tisztító és osztályozó gép,

mely egyszerű kezelésénél, tökéletes hajtásánál stb. előnyeivel
fogva sokszorosan felülmúlja az eddigi hajtó járatokat. Kérjen fenti
cégtől árajánlatot. Kitűnő referenciák. Teljes szavatosság. 9496

WIMPASSINGI

sár- és hócipők
a legjobbak.

9081

Az általános Kereskedelmi Rt. aprított és hasábtüzita megrendelés felvevő helyei:

- Fülöp J. csemege üzlete Kolostor-ucca 31 szám
Gál Béla csemege üzlete, Kapu-ucca 61 szám
Lázár Zsigmond Kut-ucca 16 szám.
Vasuti Szövetkezet, (Pépzügyi palota)
A társaság központi irodája, Malom-ucca 7 b.

!!!! GYŐZŐDJÖN MEG SZEMÉLYESEN !!!!!

NEM MESE, HANEM VALÓSÁG, HOGY

SOCI GYÖRGY POSZTÓÁRU GYÁRI LERAKATÁBAN

A JANUÁR ÉS FEBRUÁR
HAVI FARSANGI
IDÉNYRE MINDEN RAK-
TÁRON LEVŐ BEL- ÉS
KÜLFÖLDI POSZTÓ- II
ÁRUBÓL A NAPI ÁRBÓL

!!!! BRASOV, !!!!!
WEISZ MIHÁLY-U. 18.

10 SZÁZALÉK
ENGEDMÉNYT AD!

RAKTÁRON TART MIN-
DENFAJTA BEL- ÉS
KÜLFÖLDI SZÖVETET
A LEGOLCSÓBBTÓL A
LEGFINOMABB MINŐ-
SÉGIG.

ELADÁS NAGYBAN ÉS KICSINYBEN !!!!!

Orgona- és harmonium-gyár WÉGENSTEIN LIPÓT FIAI

Temesvár.

Ajánlják kitűnő hangú, művészi kivitelű

Orgonáikat. :: Pedálos harmoniumok

kápolnák részére állandóan raktáron. Orgonajavítások, tisztítások és han-
golások pontosan eszközöltenek. — Költségvetéssel és harmonium-
árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk.

TELEFON 11 94.

TELEFON 11 94.

ACÉLI EMEZ ÜZLETI

REDŐNYÖKET

Esslingeni ablakfaredőnyt, Napellenző
szerkezeteket gyártunk és legolcsób-
ban szállítunk. Aránylással díjtalanul
szolgálunk

HALÁSZ TESTVÉREK

ORADEA MARE (NAGYVÁRAD) STR. CUZA VODA
(SZACSVAY-U.) 17

Tiberiu & Manchen

Brassó, Sütő-utca 4. szám.

Saxonia 1175

Állandóan raktáron:

Német gyártmányú hajtószíjak: Balata és teveszörhajtószíjak,
eredeti Klingerit, Semperit, Asbestáblák, Ruggyanta gummitömlők, Angol Cinn,
Fűrészeszélő korongok, Korongpor, Csiszolóvász, Üveggyap, Géptakarító pamut
(Putzwolle), Szerzőszámok, Kátranylemezek, Huzálszegek, Email- és olajfestékek,
Whitehead-Motorok.

„AUG. HERM. HOLLMANN REMSCHEIDI FÜRESZ- ÉS SZERZÁMGYÁR” KÉPVISELŐJE. 9894
Telefon: 404. Sürgőnycim: Tibermann.

CEMENTIPARI GÉPEK

Cement tetőcserepek, beton-
és salaktégla, üreges beton-
blokkok, padló-, járda- és
garnitordlapok gyártására, —
kézi és erőhajtásra, formák,
betoncsövek, kutgyűrűk, tép-
csők, vályuk stb. előállítására,
közúti, hengerűrtűk, be-
tonkeverők. I. a cementfesté-
kek. Teljes asbestcementpa-
lagyári (E T E R N I T)
berendezések.

„MODERNA”

Építőipari, Gépek- és
Radiátor R. T.

Brassó, Kis-utca 12. sz.
Telefonszám 379.

Árlapok, költségvetések, látogatás
díjmentesen. Saxonia 920

Villanyvilági- tási és erőátvitelleket

Telefon és jelző vezetékeket,
villamos óra berendezéseket,
a legjobb anyagból készít

I. Both és Müller cég
elektrotechnikai szakosztálya,

TEL. 595 BRASSÓ, TEL. 595
Weisz Mihály-ucca 26. szám.

Aránylásokkal díjmentesen szolgálunk.

8424

Kérjen mindenütt FROMMER-féle Császár-keverék teát!

En Csillag Anna

185 cm. hosszú, óriási Loreley hajamat az általam feltalált kenőcs és szappan 14 havi használatra után kaptam. Ez az egyedüli szer hajhullás ellen és annak rögzítését előmozdítja, a hajbort erősíti. Férfiaknál előmozdítja a teljes, erőteljes szakállnövekedést és rövid használat után úgy haj, mint a szikái természetesen lenyű és sűrűségű lesz és megkíméli a legveszélyesebb korig időelölött a korai megöszüléstől.

Egy lélegylenőcs Lei 50.-
Egy drb. szappan "35"-
Kapható minden gyógyszerárban és drogériában vagy az összeg előzetes megküldése mellett a romániai fővárosból:

Gracia Kozmetikai Laboratoriumnál, Arad.

Vas- és faipari szerszámgépeket

és szerszámokat benzín elektromotorokat és dynamókat, gépszijakat, olajokat, gőz-, víz- és gázarmatúrákat, gázcsöveket és gázcsőidomdarabokat (fitting), szivattyúkat, továbbá műszaki és elektrotechnikai cikkeket a legszakoskerübben és legjobb minőségben szállítja

8605

TECHNIKA R.T. Târgu-Mureș.

Sürgöncim: Technica. Telefon: 3-36.

Társat keresek

Clujon, a Farkas-uccai régi magyar színháznak. Átalakított és 1000 személyre berendezés alatt álló mozihoz 400.000 lei tőkével előnyös feltételek mellett. A helyiség bérlete 15 évre szól. Értekezni: Patriciu, Cluj, Attila-ucca 24.

Egy drb. 16 HP. stabil

gőzgép

álló kazánnal, egy drb. 25-30 HP. H. Lanz-féle Locomobil, egy drb. 55-60 HP. Ruston-Procton-féle Locomobil, üzemi képcs, jó állapotban

eladó.

9381

Teutsch Gyula Gépgyár, Brassó.

Prima bükk-tüzfára

hasábbra és aprítva rendeléseket elfogad bármely mennyiségre házhoz is szállítva. Kohn Kálmán.

Rendelések felvételnek a SCHWETTER-féle festőárudában, Braşov, Kapu ucca 36 sz. és SZIKLÁS JÓZSEF íratemelő irodájában, Weisz Mihály-u. 6. Telep: Braşov-Bertalan

1000 kg. aprított bükk-tüzfára házhoz szállítva Lei 730.-

VAN MEG ELADÓ
CCA 1 MILLIÓ
ALANYVESSZÓ
AMBROSI FISCHER
ÉS TSAI R.T.
AIUD-NAGYENYED. 242

GYÜMÖLCSFAK ÉS SZÜLLŐOLTIVÁNYOKRÓL
INGYEN ÁRJEGYZÉK!

SILVANIA MŰSZAKI R.T.

BRASSÓ, TEHÉNPÁCS 7.

Sürgöncim: „SILVANIA.”

TELEFON: 89.

0000

Állandóan raktáron vannak különböző üzemekhez szükséges

műszaki cikkek,

u. m. keret-, kör- és szalagfűrészlapok, hasasfűrészek, gyalukések, csiszolóárak, reszelők, gépszijak, tömítőanyagok, csapágyfémek, gummiárak, olajok és armaturák.

Fa- és vasmegmunkálógépek, villany- és benzinmotorok.

692

SZATMÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR EGYESÜLET GAZDASÁGI ÉS

ALAPÍTOTT 1867. ÉVBEN.

NÉPBANK RT.

ALAPÍTOTT 1867. ÉVBEN.

SZATMÁR.

ALAP ÉS TARTALÉKTÖKÉK 3.700.000.- LEI.
FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL.

A romániai németiség legkedveltebb napilapja a

Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt

ELŐFIZETÉSI DIJAK:

Kapható: minden újságárusnál!

Havonta Lei 48.-
1/4 évenként „ 144.-

Kapható: minden újságárusnál!

Gőzkazán

külföldi kivitelben készült a vörösréz- fém- és gőzkazán-
gyár vas és fémöntöde

FABRITIUS TESTVÉREK
Nagyszeben-Sibiu.

1000 kgr. tüzfára Lei 730.- Megrendelhető az Erdélyi Leszámitoló
Banknál, Virág-sor 12. szám alatt.

2108

„GANZ“-féle Villamossági Részvény-

társaság és Társa CIUJ.
Sürgöncim: ALTERNO. Telefon 991. Strada Reg. Maria 16.

Villamos generatorok, dynamók, motorok és transzformatorokból, valamint váltóáramu árammérő órákból és szerelési anyagokból állandó nagy raktár. :: Bizományi raktár minden nagyobb városban. KÖLTSÉGVETÉSEKET DIJMENTESEN AD.

Ganz és Társa Danubius R.T. képvisellete

benzinmotorokra, szivógázmotorokra, centrifugális szivattyúkra, téglagyári berendezésekre és vasúti kocsikra, valamint azok tartozékaira.

Lloyd 1977 - 1458

FÁBIÁN ISTVÁN

BRASSÓ, KÓRHÁZ-SOR 12 SZÁM.

Orvosi műszerek, kórházi berendezések és betegápolási cikkek
GYÁRI LERAKATA.

Nagy raktár sebészeti műszerek, műtő berendezések, sterilizáló felszerelésekben. Mindennemű kötszerek, sebészeti gummiárak, sérvkörtők, gummiharisnyák és összes higiénikus betegápoló cikkek.

Törött Record fecskendők azonnal becsereltetnek.

2019

Teljes kórházi és orvosi berendezések.

DIANA-SÓSORSZESZ
az egyedüli valódi.
Ügyeljünk a DIANA névre.

Ajánlunk azonnali szállításra:

tejszeparatorokat,
vajköpülő hordókat,
valamint az összes vaj-
és túró-készítményekhez
szükséges cikkeket,

gép- és henger-olajokat,
hajtószijakat és tömlőket,
gázcsöveket és gázcső alkat-
részeket az összes ipar
részére, műszaki cikkeket.

Mezőgazdasági eszkö-
zőket, magvakat,
mehészeti cikkeket.
Zsákok-, ponyvák-,
ágytakarók- és
lópokrócokat.

Eternit fődéllemezeket,
Pirelli „Cord“-jegyű autó-
köpönyegeket,
szeszégető kazánokat stb.

Ajánlatokkal készséggel állunk
rendelkezésre:

Barcasági Szász Mezőgazdasági
Árucsernok, Műszaki-osztálya
Brassó, Weisz Mihály-ucca 17.

A LEGJOBB HETILAP!
KÉRJEN INGYEN MUTATVÁNYSZÁMOT!
TEMESVÁR, SZERB- UCCA 2.

Első Aradi Tükörgyár

Str. Colonel Paullan No. 4. — Villanyerőre berendezett tükör és üvegcsiszoló.
Készít minden a szakmába vágó legmodernebb csiszoló és gravier munkákat megadott rajz szerint.

9275